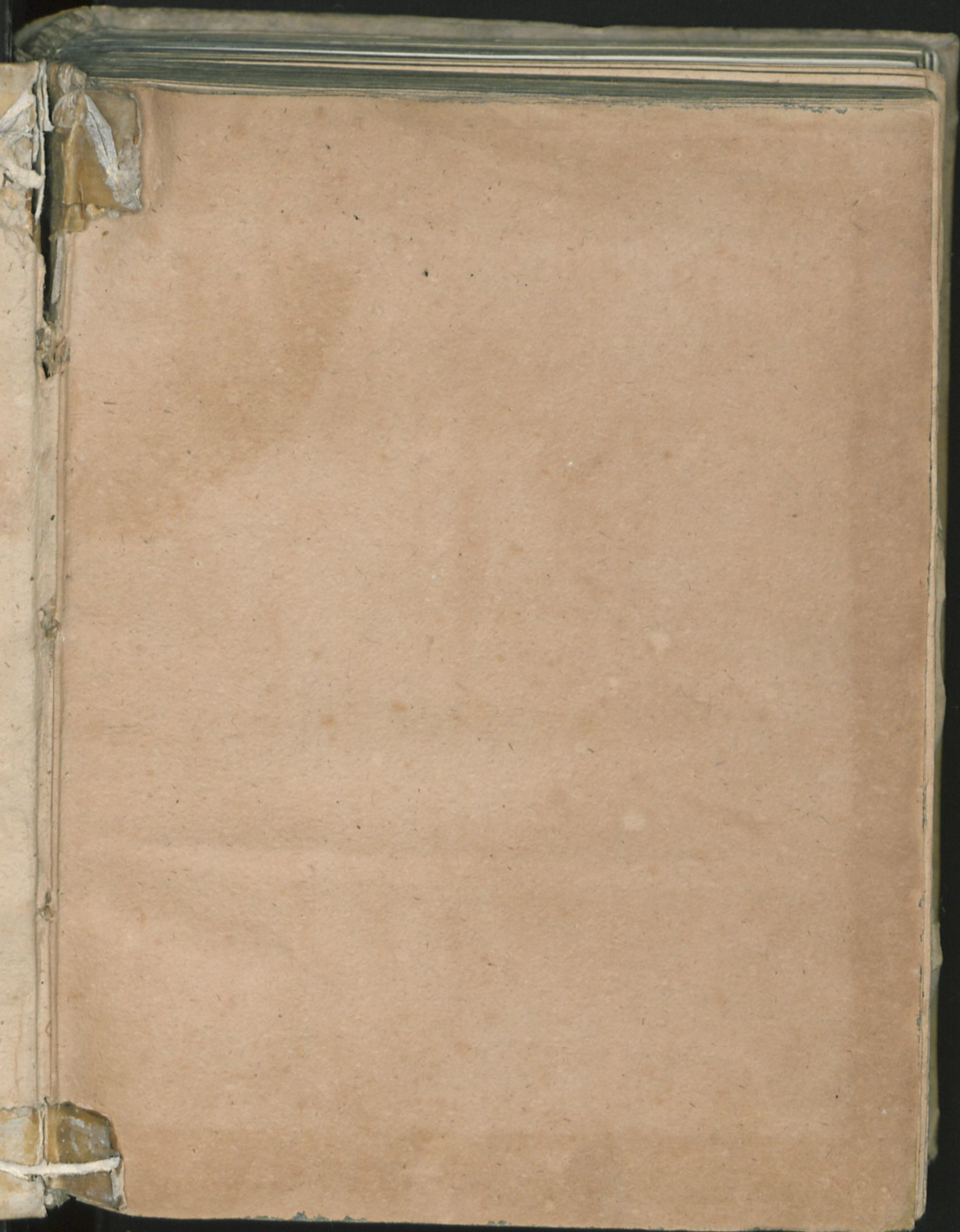


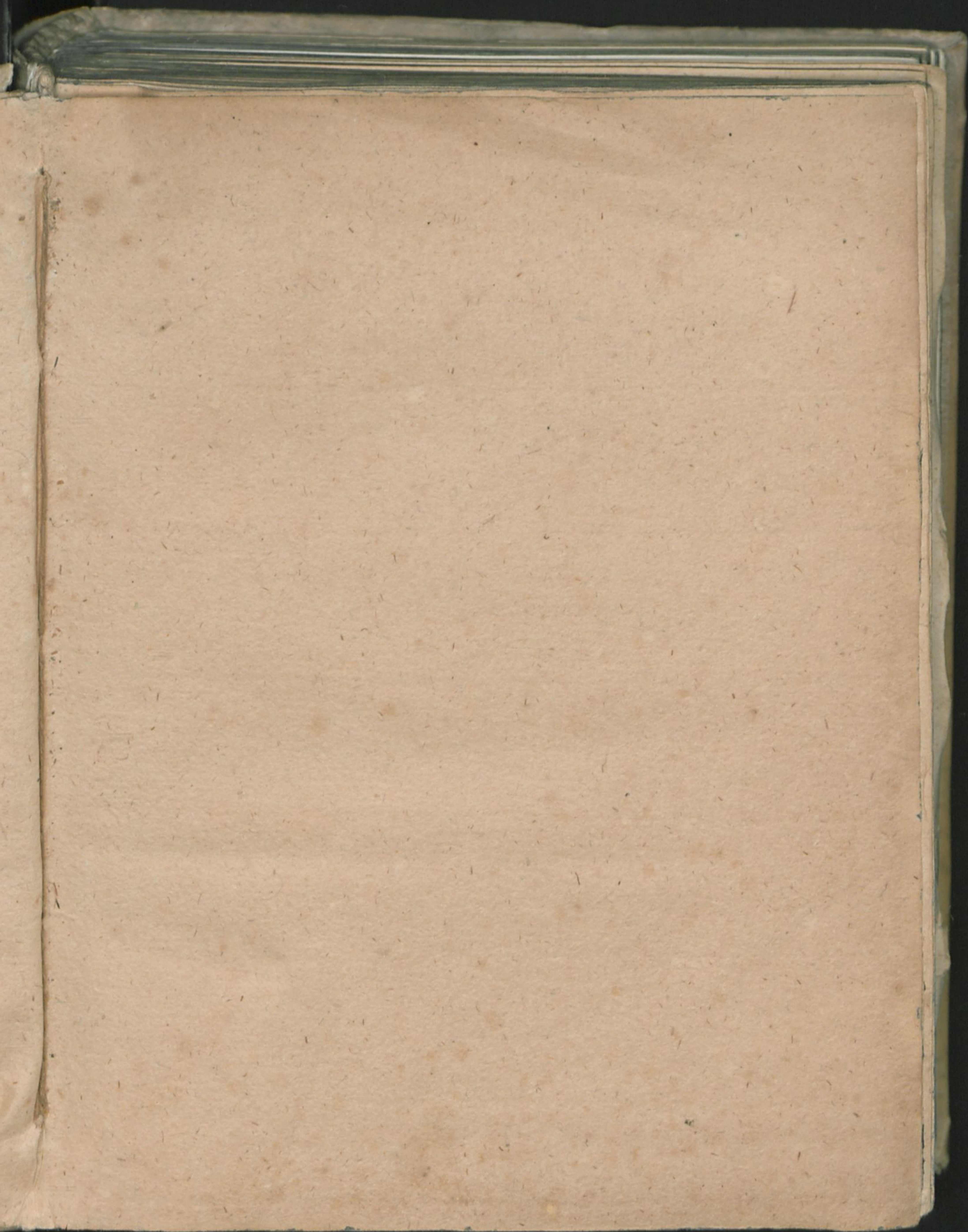
Wimmelband

U. q. 97.

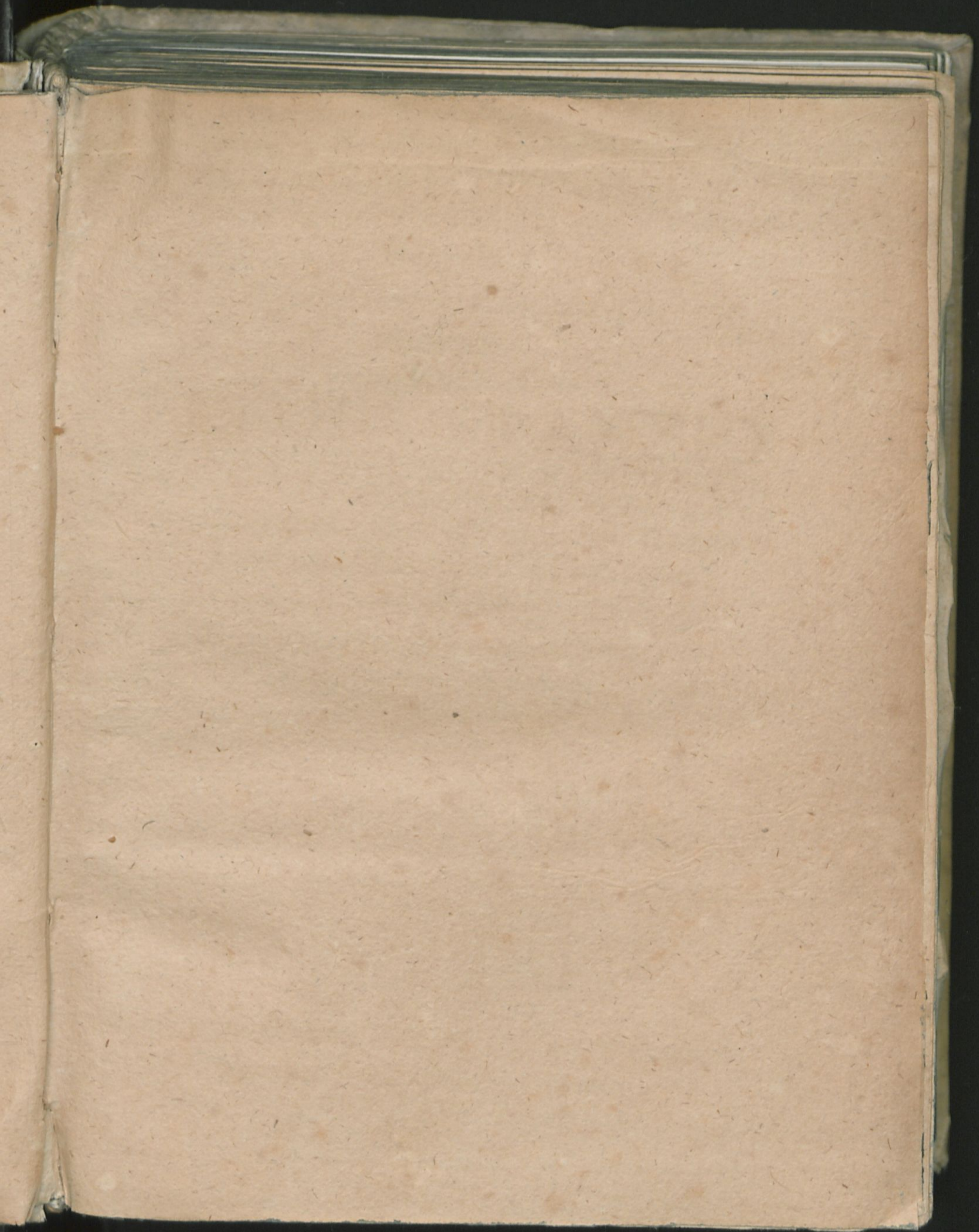
















COLLEGII FEUDALIS  
DISPUTATIO I.  
DE FEVDI DE.  
FINITIONE, ET DI-  
VISIONIBUS IN  
GENERE:

*Quam,*

*D. O. M. A.*

*Præside,*

*CLARISSIMO ET CONSUL-  
TISSIMO VIRO Dn THOMA FRAN-  
ZIO, I. C. & Pandectarum professo-  
re publico, defendet*

*PETRUS RITTER, Görlicius Lusatius,  
xv. KL. Quintilis, h. 6. & seqq.*



WITEBERGÆ,  
*Typis M. Georgij Mulleri,*  
ANNO M. D. XCVI.



AMPLISSIMIS,  
CLARISSIMIS, HV-  
MANISSIMIS, ET DOCTIS-  
SIMIS VIRIS,

*Dn.*

IACOBO MONA-  
VIO, inclytæ Reip. Vra-  
tislaviensis Patritio  
&c.

*Dn.*

SEBASTIANO HOFF-  
MAN, IN HENN. Reip. Gor-  
licianæ Consuli dignif-  
simo, &c.

FAVITORIBVS ET PATRONIS,  
OMNI OBSEQVIO ET OBSER-  
VANTIÂ COLENDIS,

has de feudi essentiâ theses,

*Tanquam Mercurio, (ut de Cynocephalo Va-  
lerianus adnotavit) summâ cum  
diligentiâ.*

*D. O. & C.*

*Respondens.*

# DE FEVDI ESSENTIA,

## T H E S I S I.



**F**endorum juri operam daturum, cum primis nosse oportet, unde nomen feudi descendat. *a* Est autem, si vocis originem Saxoniam spectes, à præfecturâ, *b* hoc est, domo dispositoris, sive perfecti, quem **Sochet** Germani vocant, derivatum, quasi **Sochet Dom**: Sin rei ipsius formam contempleris, à fide appellatum, *c* Unde eleganter definitur beneficium fidelitatis.

*a.* argumento *l. 1. in pr. ff. de just. & jur.* *b.* Goropius in hermathene lib. 5. pag. 102. Dn. D. Franzius in defensione pro Carolo M. primo feudor: auctore, & c. par. 2. K. 4. *b.* Vigelius de feudis. c. 2. q. 2. c. c. vn: § fin: & ibi Dd. per quos fiat invest: c. 1. § fin: in quibus causis feudum amitt. Vveseb. in tr: de feudis, c. 1. in pr: & n. 17. & c. § n. 19. (p. 159.) Hattysfer in analysi jur. feudal: c. 9. § post investituram. (p. 90.) Clarus § feudum q. 5. Duar: c. 2. n. 2, 3. Conanus lib. 2. commen: c. 9. n. 6. Cujac: in proæm: de feudis, pag. 2. Sonsbeccius par: 2. n. 34. Borcholt c. 1. n. 2. Vulteius in tr: de feudis, c. 2. n. 1. & seq: c. 6. in princ. & in exegefi, pag. 7. Dissentiunt in derivatione feudi Isidorus in lib. etymol. Zas. par. 1. de feudis, n. 2. Hauneton: lib. 1. c. 2. Borch. c. 1. n. 2. qui deducunt à fædere. Henricus Archiepiscopus in summâ suâ, § 2. quem, post Iason. in prælud. & Antonium de Prato veteri, in rubr. 1. de feud. refert Seysellus in tit: de defin. tione feudi, pag. 82. vers. refert tamen; Borcholt in d. c. 1. n. 4. derivant, à faciendo, cum, ut aliquid fiat, hoc est, servitia præstentur, feudum concedatur. Phil: Melanth. Victor. Strigel in Ethicis, lib 2. (p. 300.) & Vvesenb. c. 1. in pr: à Germanico fuden/ quod p: scere significat: Quidam à Germanicâ voce Faida, vel feida, vulgo Schde: Montanus lib. 1. feudor: c. 1. Camerar. in. c. imperialem. in pr: de prohib: feudi alien: per Frider: Kleist in prolegom: conclus: feudal pag. 9. Hotom. in disp. de feudis, c. 1. Bodinus deniq; lib. 1. de Rep. c. 9. in pr: ex hisce verbis feudi nomen colligit: Fidelis Ero Domino Vero Meo. Verùm cum nimis longum sit, in singulorum rationes inquirere: illiq; potissimum conjecturis nitantur: eadem facilitate, quâ ab illis dicuntur, à nobis rejciuntur.

II.

Beneficium generis locum in definitione obtinere, consentiunt Icti omnes, & nos cum illis: dissentiant licet quidam interpretes.

A 2

c. 1. §

c. 1. § 1. & § cum verò Corradus 2. § hoc quoq. 4. de his, qui feudum dare possunt. c. 1. § fin. de feudo Marchiæ. c. un. an maritus succedat uxori in beneficio. c. un. de feudis datis minim. valuasor. c. 1. apud quē vel quos. & c. c. 1. & 2. constitutiones feudales Dn. Lotharij, & c. c. un. & in rubr. de benefic. fratris. c. 1. & 2. de feudo sine culpā non amitt. c. 1. 2. 3. quo tempore miles invest. pet. deb. c. un. de content. int. Dom. & vasall. de invest. feud. c. un. quemad. feud. ad filiā pertineat. c. un. § fin. de feud. cognit. c. un. in pr. & § 1. per quos fiat invest. c. un. § rei autem § quid ergò. § fin. de invest. de re alienā factā. c. un. in pr. & § 1. quat. ol. pot. feud. alien. c. 1. quis dic. dux, March. Com. c. un. de success. frat. vel gradib. succed. in feud. in rubr. & c. 1. de frat. de novo benefic. invest. c. un. de vasallo decrep. atatis. c. 1. in pr. de eo, qui sibi, vel hered. suis. & c. 1. de duob. frat. à Capitan. invest. c. un. in pr. de vasall. mil qui arm. bell. deposuit. c. un. in quib. caus. feud. amitt. in rubr. & c. 1. in pr. § 1. & § item qui Dominum. 2. & per tot. quæ sunt 1. prima causa benefic. amitt. c. un. § licet vasallus. § beneficium. cum § seq. si de feudo defuncti contentio sit, & c. c. un. § si iudex. 2. vers. si duo homines. cum seq. § publici. 5. vers. quicumq. de pace tenend. c. un. § ad hoc. heic finitur lex. c. un. de filijs natis ex matrim. ad morganatic. contr. c. 1. de feudo fœminæ. c. 1. in pr. & § fin. de consuet. rect. feud. c. 1. in pr. § ex eadem. 1. § similiter. 2. § fin. de l. Corradi. c. un. de cler. qui invest. fac. c. 1. in pr. an ille, qui interfec. frat. dom. sui. c. un. de vasallo, qui contra constit. Lotharij regis beneficium aliena vit. c. 1. in pr. & § fin. de alien. feudi patern. c. 1. in pr. & § fin. de capitulis Corradi. in rubr. de controvers. int. masc. & fœm. de benefic. c. 1. in pr. & § 1. de controvers. inter Dom. & emtor. feudi, in rubr. & c. un. de controvers. inter vasall. & alium de benefic. c. un. in fin. quid juris sit, si post alien. feud. c. un. an agnat. vel filius. c. un. in pr. an apud judic. vel cur. c. un. in fi. de eo, qui finem fec. agnato. c. un. de nat. success. feudi. c. un. in pr. de capitan. qui cur vendidit. c. un. de prohib. feudi alien. per. Lothar. c. un. in prin. de prohib. feudi alien. per. Frider. c. un. de condit. feudi non implet. c. un. de fidelitate. c. un. si plures sint Domini vel vasalli. c. un. de evictione. c. un. prius possess. restit. esse. cap. un. si unus ex fratrib. dederit. & c. c. 1. in fi. patrem in feudo filij non succedere. c. un. an præscriptione feud. acquiratur, & quatuor capp. seqq. c. un. factum fratris fratri in feud. patern. non nocere. c. 1. de success. feudi, & 2. capp. seqq. cum similib. c. ad audientiā. 23. in fi. ex. de præscript. & Dd. comm.

comm. in locis allegatis, quorum plurimos refert Rosenthal in synop-  
si, c. 1. concl. 1. litera a, & retinet hoc genus, clientelam militarem reje-  
ctam Hotom. in disp. feud. c. 4. in fi. Mozz. de feud. c. 1. n. 16. Curt. in tr.  
feudor. c. 7. q. 6. n. 2. & seqq. Zas. par. 1. n. 3. & 4. Hauneton. lib. 1. juris  
feud. c. 2. Duar. c. 2. n. 1. & 4.

Dissentiunt primò, qui genus feudi concessionem vel actionem be-  
nevolam statuunt, ut scribunt Goffred. VVilhelmus de Cuneo, & Ioan.  
Blanc. in prælud. feud. Odofred. in summ. Rainu. in repetit. c. in peri-  
alem. de prohib. feud. alien. per Frider. quos sequitur Clarus q. 4. Zas.  
par. 1. n. 3. Rebuffus in prælud. q. 1. post pr. Bl. in prælud. Aluar. in c.  
vn. § beneficium. in quibus caus. feud. amitt. Seysellus in spec. tit. de  
desin. feud. p. 1. in fi. pag. 77. VVesenb. c. 1. n. 11. Montan. lib. 1. c. 5. Mo-  
linaus in consuet. Parisiensi. tit. 1. in pr. n. 52. Silvan. de feud. recogn.  
q. 5. Schenk in d. c. vn. § fin. in quib. ca. feud. amitt. n. 3. Sonsbec. par.  
2. n. 2. Curt. par. 1. q. 6. c. 7. n. 2.

II. Qui feudum putant esse contractum, Br. in l. juris gentium. 7. §  
quin imò. de pact. & post Br. Bl. Anz. & immol. Ias. in prælud. vers.  
quartò. Guer. Pifo in prælud. q. an feud. sit contract. Curt. par. 1. q. 9.  
n. 1. & seqq. & par. 2. de feudis Laicorum, n. 52. Brun. conf. 2. n. 17.  
Schrader par. 2. c. 2. n. 2. 3. 4. 5. 6. Ias. in l. 1. n. 33. C. de jur. emphyt. Clar.  
§ feudum. q. 6. VVesenb. in d. c. 1. n. 6. Ronchogallus in l. reos. § cum  
tabulis. n. 37 ff. de duobus reis. Caccialupus in repet. c. vn. de feudi  
recognit. par. 5. n. 10. & n. 32. Sylvan. de feudi recognit. q. 2.

III. Qui dicunt, feudum esse clientelam militarem. Hotom. in disp.  
feud. c. 4. in pr. Bodin. lib. 1. de Rep. c. 4. Lælius Taurellus de militijs ex  
casu, in fine.

IV. Qui nullo alio, quàm ultimi finis, respectu, feudum beneficii  
speciem esse concedunt. VVesenb. de feud. c. 1. n. 2. pag. 27.

V. Qui usumfructum quendam esse statuunt, Vult. in exegesi in pr.  
& de feud. lib. 1. c. 6. n. 9. Aliud ergò erit, jure beneficii aliquid  
concedere, aliud jure feudi. Nam hoc sine illo subsistere non potest,  
illud verò sine hoc potest. Monemus hoc ideò, ne, sine judicio, id,  
quod apud Annonium, lib. 1. c. 14. in fi. & alios historicos, de  
concessione beneficii legitur, cum concessione feudi confunda-  
tur.

### III.

Hinc partes feudi integrales, quoad genus duæ sunt; Una  
τὸ ἔργον, sive opus, quod in jure feudali res beneficiata

appellatur, altera beneficentia, quæ in communicatione istius operis consistit.

d. c. 1. § fin. in quibus ca. feud. amitt.

I V.

Res autem beneficiata duplicem habet respectum, quatenus nempe hoc aliquid est, & quatenus res talis est: Illo respectu, manet in proprietate & dominio beneficientis: Hoc vero communicatur beneficiato. Itaque modum communicationis in perceptione ususfructus constituere necessum est.

d. § fin. ibi: quod ex benevolentia ita datur alicui, ut proprietas quidem rei immobilis beneficiatæ penes dantem remaneat, ususfructus vero illius rei ad accipientem transeat.

V.

Fidelitas forma est feudi, quia finis operantis: id quod I Cti & interpretes omnes uno ore affirmant.

c. 1. in fi. de feudi cognitione. c. vn. § fin. per quos fiat investitura. c. vn. vers. ut fideliter serviant. In quibus causis feud. amitt. c. vn. § est & alia, quæ fuit prima causa beneficij amitt. ubi Isernia. Dd. in locis supra allegatis in th. 1. sub litera c. quibus adde in theoremat. juris controversi miscell. à Dn. D. Th: Fran. Zio propositis, theor. 24. Ratio hæc dari potest, quia beneficium datur propter officium. Finis ergo beneficientis in facto, vel in opere ipsius non residet, sed in illum, qui recipit beneficia, transit. Hinc scribit I Ctus, ita transire usumfructum in accipientem, ut Domino fideliter serviat. d. c. vn. in fi. in quibus ca. feud. amitt. Per fidelitatem ergo vasalli perficitur totum opus feudi, quod ideo merito fidelitatem pro forma agnoscit. c. vn. § fi. de no. form. fidel. Nec obstat, quod feudum etiam sine fidelitate conferatur. c. vn. in fin. per quos fiat invest. & quod feuda sint, pro quibus fidelitas non præstatur. c. vn. est & alia. 1. in fin. quæ fuit prima causa beneficij amitt. c. vn. in pr. de fidelitate. Nam fidelitatis nomine interdum iusjurandum fidelitatis improprie intelligitur: c. vn. in fin. quid præced: deb: an invest: vel videl: quod non semper præstant vasalli. Etenim illud quibusdam pactione remittitur, d. c. vn. in fin. per quos fiat invest: & d. c. vn. de fidel. Itaque hi textus accipiendi erunt. de fidelitate jurata, quæ remitti potest, non vero in iurata, quæ nunquam: cum forma & substantia rei pacto sive conventionione immutari non possit. l. cum precario. 12. ff. de precario. Hattysen. d. analys. c. 2. & c. 3. n. 8. & c. 9. § post investituram. n. 1. Iacobin. de S. Georgio, verb: qui

qui quidem investiti, n. 71. Zas. par. 1. n. 7. & par. ult. n. 34. Vulteius d. lib. 1. c. 6. n. 8. p. 120. & c. 8. n. 42. Vvesenb. c. 8. n. 20. 21. p. 160. Hattys. ser. d. c. 9. § post investituram, n. 2. Menoch. consil. 391. n. 35. vol. 4. Mozz. de divis. fendi, n. 76. Schrader. c. 4. n. 18. Rosenthal. c. 2. concl. 29.

#### VI.

Eam definimus beneficiaræ fidei officium, vel opus. Ex quo apparet, feudi partes integrantes solas non esse opus & beneficentiam, sed his addendum etiam, ex parte fidelis, officium & fidem.

Cicero lib. 16. epist. famil. ep. 17. c. vn: § fin: in verb: fideliter Domino serviant. In quibus caus. feud. amit. Hinc consecrarium est, reliquas fidelitatis definitiones vel tatiores esse suo definito, vel essentiam fidelitatis non verè explicare: qualis est ea, quam tradit Riger. lib. 2. Ethicor. c. 8. quemadmodum & exempla, quæ longo ordine subicit, varias formas & species fidelitatis continent; quam vel præstant ipsi Imp. vel subditi, vel alij in contractibus, & alijs actibus humanis. Illa etiam descriptio, quam Rhapsodi juris feudalis, in c. vn: in fin. quid præced. deb: magis ab effectu aut sine petitur in largâ significatione, quam à naturâ verborum afficiente, ut ait Montanus, lib. 3. de feud. c. 7.

#### VII.

Officium finem notat totius hujus operis. Est enim inchoatio civilis beatitudinis: Propter civilem ergò beatitudinem feuda constituta sunt omnia.

Scaliger exerc. 307. sect. 26. pag. 975.

#### VIII.

Inter quæ naturâ excellentissima sunt pietas, quam creatura creatori, & humanitas, quam homo homini cogitur præstare: Tempore verò excellunt amicitia, quam civis civi, & fidelitas, quam obsequens debet imperanti

Scaliger exerc. 307. in prin: argumento l. 2. & totius tit. ff. de I. & I.

#### IX.

Omnis verò fidelitatis forma est fides; non Evangelica Christianorum, sed politica subditorum, quæ est opinio voluntaria ex incertis certa promittens.

Scaliger exerc. 307. sect. 31. p. 989. Ex hac thesi sequitur, non omnem statim fidelitatis sive fidelium appellationem de fidelitate feudali intelligendam. Nam à fide, quam p. DEO debent, & præstant, in primitivâ

mitivâ ecclesiâ dicti sunt *πισοί* sive fideles, quemadmodum videre est ex can: jam nunc illud: can: sic enim, in *fi. c. Iudæorum. c. sæpe. c. nullus. & c. omnes 28. q. 1. Beza in tr: de repudys & divort: p. 99. & seqq. ubi agit de sponsalibus inter fidelem & infidelem initis, & multa patrum allegat testimonia, qui vocabulo Fidelis hoc significatu usi sunt. Diss. Vulteius, qui fidem & fidelitatem pro uno, eodemq; hoc in loco accipit, & inter fidem & fidelitatem non distinguit, d. c. 6. n. 1. & seq.*

### X.

Ejus duæ sunt species, beneficiaria una, non beneficiaria altera. Beneficiaria est, quæ propter beneficij concessionem præstatur, & propriè forma est nostræ fidelitatis. Non beneficiaria est, ad quam quis, sine beneficij concessionem, vel ex naturâ vel conventionem est obstrictus.

*c. vn. & ibi Ifernia, Afflictus, & Dd. qualiter jurare debeat vasallus Domino fidelitatem. Rebuffus in arbore feudor. p. 283. Duaren. c. 13. n. 1. Montanus lib. 3. feudor. c. 2. & lib. 6. c. 1. Cum itaq; fides non tantum in feudis, sed in omnibus rebus & contractibus sit præstanda & servanda, cum sit firmamentum omnium contractuum, secundum Tullium, lib. 1. Officior. l. 1. in pr: ff. de pactis. l. 1. in pr. ff. de constit. pecun. l. inter 8. C. de summ. Trinit. l. bonam. 4 C. de Oblig & Action. Mont. ad tit. C. de jure emphyt. in prælud. Cujac. de feudis, in proem. p. 13. nõ sequitur in illis locis veterum auctorum statim fieri mentionem fidelitatis beneficiariæ, cum in Annonio, lib. 3. c. 26. 48. 83. lib. 4. c. 31. 53. 64. 70. 78. Æginardo, & alijs, passim fidelitatis & fidelium fit mentio: sed accuratè inter has fidelitatis species erit discernendum: quis malè videtur confundere, post alios, Vulteius lib. 1. feud. c. 8. n. 22.*

### XI.

Et tantum de definitione feudi, ejusq; partibus. Ad divisiones quod attinet, summa hæc est, quod feuda alia sint perfecta, alia non perfecta. Perfecta sunt quæ rectam feudi naturam a habent: Non perfecta, in quibus aliquis reperitur defectus b.

*a. c. vn. § fin. de his, qui feud dar. poss. c. vn. § fin. quid sit invest. c. vn. de nat. feud. c. vn. de feudo non habente propriam naturam feudi. Vocatur aliàs feudū rectum, in rubr. c. vn. de consuet. recti feudi. Itē, simplex, purum, liberum Rebuff. in declar. feud. n. 15. Quid verò sit natura feudorū, & quæ de naturâ feudi sint, videantur præter superiores textus, c. vn. § præterea, quid sit invest. c. vn. § sciendū, de feudi  
cogni-*



cognitione, c. un. § hoc autem notandum, de his, qui feud. dar. poss. c. un. in pr. de natur. success. feudi, cum textibus similibus multis, quos allegant Bl. in prælud. divis. 4. & in l. 1. C. commodati. Curt. par. 1. c. 7. q. 6. n. 7. & 25. (p. 58.) Rebuffus d. n. 15. Th. de Marinis tit. 18. n. 2. Zis par. 1. n. 8. & c. 2. Schneidevinus par. 1. n. 31. 35. Ves. c. 2. n. 1. & 2. Duar. c. 4. n. 1. Hanneton. lib. 4. c. 3. Borcholt. cap. 4. n. 26. & seqq. qui plures allegat. Hattysfer. d. c. 4. n. 1. 12. & seqq. Vulteius in exegeji pag. 27. & lib. 1. c. 8. n. 37. Schrader. par. 2. c. 3. in pr. b. d. c. un. de feudo, non habent propriam feudi naturam. Vulteius in exegeji, p. 27. & seq. & lib. 1. c. 8. n. 38. Schrader d. c. 3. n. 2. Curt. par. 1. q. 6. n. 18. & seqq. Th. de Marinis tit. 19. n. 4. Wesenb. c. 2. n. 10. Rebuff. divis. 7. Zas. par. 12. n. 2. Borcholt c. 4. n. 25. qui plures allegat, & n. 34.

## XII.

Altera divisio à causâ efficiente sumitur, puta, à beneficentiâ superioris, & ultimo feudorum fine, qui est civilis beatitudinis fruitio, cujus modus consistit in unione civium. Aut enim constituunt unionem feuda, aut conservant constitutam: Quæ constituunt, vocantur feuda absoluta: quæ conservant sunt ordinaria.

c. 1. quis dicatur Dux, March. Comes & c. & ibi Bl. & Dd. Tot enim sunt Dominorum summa genere, unum ordinariorum, hoc est eorum, qui à superiore ordinati, legi subsunt: alterum absolutorum, qui, divinitus vocati, legibus soluti sunt, & ipsæ dominatur, l. princeps. 1. de legibus l. 1. in pr. ad l. lul. de ambitu. Nov. 105. § omnibus autem à nobis, & ibi gl. in verb: legem animatam, c. un. § & quia vidimus, de his, qui feud. dare possunt, c. un. quæ sint regalia. c. un. § iudices, de pace tenendâ & juram. firmand. Duar. lib. 2. disp. annivers. c. 19. p. 194. Hotom. in qq. illustr. q. 2. Vasquius in controvers. illustrib. c. 21. n. 7. Dn. Treutlerus in disp. n. disp. 1. th. 6. cum ibi adductis.

## XIII.

Ab opere vel re beneficiatâ, feuda sunt vel regalia, vel non regalia. Regalia sunt, quæ Legibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, & qui his similes sunt dantur: Non regalia, quæ conferuntur inferioribus.

c. vn. in pr. de feudo Marchiæ, c. vn. quis dicatur dux. Marchio, Comes, c. vn. de lege Corradi. Clarus § feudum, q. 8. Curt. par. 1. q. 8. c. 9. n. 4. Alvar. in prælud. divis. 1. n. 21. Rebuffus divis. 2. Duar. c. 4. n. 7. Zas. par. 2. n. 1. Sonsbeccius par. 3. n. 7. & seqq. Gail. li. 1. obs. 30. n. 1. 4. 1. & obs. 37.

Obs. 37. n. 11. Hennig. Göden consil. 2. n. 7. (qui addit feudum Baronie, quod tamen Zas. negat ad regalia pertinere, par. 5. n. 26. (p. 25.) MOZZ. de divis. feudi, n. 42. Schrader. de feudis, par. 2. c. 3. n. 3. Vulteius in exegeſi feudali, pag. 24. & lib. 1. feudor. c. 8. n. 10. qui tamen hanc divisionem ad causam efficientem refert. Errant etiam illi, qui feudum regale cum nobili, feudum non regale cum ignobili confundunt: quemadmodum in effectu faciunt, qui feudum regale ab adjuncto dignitatis describunt, quales sunt Iacobin. de S. Georg. in verb. in feudum, n. 5. & illi, quos sequitur & refert Borcholt. c. 4. n. 12. Expresse autem eas confundunt Vvesemb. c. 2. n. 4 pag. 48. eumque secutus Hattysen, c. 4. n. 3. & 4.

#### XIV.

Ab officio feuda sunt vel spiritualia, vel temporalia. Spiritualia respiciunt conservationem unionis inter Deum & hominem, Temporalia unionem civium: quorum alia iterum sunt Ecclesiastica, alia non Ecclesiastica: Ecclesiastica quæ consecratorum unionem conservant: Non Ecclesiastica, quæ Laicorum: sive illa sit militaris, sive non militaris.

c. un. §. feudum 1. de his, qui feudum dare poss. c. un. in pr. Episcopum vel Abbatem & c. c. un. quis dic. dux Marchio, Comes & c. Ratio hujus divisionis est, quia omnes Magistratus & Domini ad hoc constituti sunt, ut vel Deo serviant, & Ecclesie, vel populo & plebi: illi generali nomine Ecclesiastici vel Clerici vocantur, hi vero Laici. l. 1. §. 12. & t. t. C. de Episc. & Cler. l. 2. C. Th. de Episc. & Cler. c. Clericus 11. q. 1. c. clericos, in pr. dist. 21. c. duo 12. q. 1. Alciat. lib. 5. πᾶσι γῶν, c. 22. Cælius Rhodius. lect. antiquar. lib. 7. c. 13. Schardius in Lex. verbo Laicus. Diss. Vulteius, post alios, in exegeſi, pag. 25. & lib. 1. c. 5. n. 10. qui hanc ad causam materialem refert.

#### XV.

A fide feudum est ligium, vel non ligium: Illud conservat unionem immediate imperantium & obloquentium: a hoc illam, quæ mediata est. b

a. c. un. §. satis bene. in pr. vers. alter eorum Domino. de prob. feud. alien per Lothar. c. un. factum fratris fratri in feud. pater: non nocere. Clem. pastoralis. §. rursus, & ibi gl. & Dd. de sentent. & re judic. Bodin. de Rep. lib. 1. c. 10. pag. 178. Curt. par. 1. q. 8. c. 9. n. 22. & seqq. Hanneton. lib. 1. c. quomodo feudum constituatur. Duar. c. 4. n. 2. Rebuffus divis. 10. n. 22. & 23. Bl. in divis. 7. Ravennas in proem. feudo-  
rum.

rum Iacobin. de S. Georgio verb. in feudum. n. 19. Clarus in S. feudum. q. 11. VVes. c. 2. n. 9. Duar. c. 13. n. 6. Hattysfer. c. 4. n. 7. 8. 9. Borch. c. 4. n. 22. & seqq. Vulteius in exegefi, pag. 25. & d. c. 8. n. 20. ubi plures allegat. Dicitur autem Ligium, vel ex eo, quod vasallum liget, & obstringat contra omnes, c. un. de feudo ligio, Iacobiu. d. n. 18. Hattys. d. c. 4. n. 6. Vult. d. c. 8. n. 20. (pag. 294.) vel, quod arctius liget, & obstringat vasallu: cum nullus alius excipitur ex jure fidelitatis. Duar. d. c. 4. n. 3. & 6. Curt. d. q. 8. n. 24. vel quod omnia bona hominis ligij dicitur esse sub jurisdictione Domini, Iacob. d. loco, n. 20. Curt. in d. loco, n. 26. (p. 73.) Borcholt c. 4. n. 22. (p. 70. b.) Ligium esse totalem subjectionem, Italaru lingua significare, post Cranzium, in 4. Chronic. auctor est Cujac. in li. 4. tit. 93. (p. 268.) & Borcholt. sequitur d. n. 22. Talem vasallum Cujac. etiam non inerudite homologum dici putat, in d. tit. 93. & in tit. 7. lib. 2. (p. 132.) Diss. Hotom. in disp. feudali, c. 7. qui hanc feudi divisionem fictam & commentitiam, & ligium nihil aliud, quam vasallum simplicem significare opinatur: cujus rationes in disputatione examinabimus. Meminit etiam Vulteius in d. c. 8. n. 22. in fin.

b. Bl. in divis. 7. Ias. in praelud. n. 106 & seqq. Aluar. divis. 1. Iacobin de S. Georg. in d. verb. in feudum, n. 21. Rebuffus divis. 10. n. 22. Sonsbeccius par. 3. n. 20. Duar. d. c. 4. n. 2. Clarus S. feudum, q. 11. VVesenb. c. 2. n. 9. Borcholt d. c. 4. n. 23. Vulteius in d. c. 8. n. 22. Excipitur autem in feudo non Ligio Imp. vel Rex, c. un. S. fin. in fi. ubi Dd. de pro. lib. feud. alien. per Frider. c. un. in pr. & ibi Dd. de no. a. form. fidel. antiquior Dominus, c. un. S. fin. heic finitur lex, Borcholt c. 8. n. 23. 24. & pater. Contra patrem enim, ut nec contra seipsum, Dominu juvare vasallus non tenetur. Patri quippe naturali & civili jure debet fidem, obsequium & honorem: Domino vero saltem civili. Cujac. lib. 4. tit. 31. Hattysfer. d. c. 4. n. 8. Dissent. Hotom. in d. c. un. S. 1. & S. fin. heic finitur lex, (p. 429. 447.) Borcholt d. c. 8. n. 24. in fi. & Dd. communiter.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

An quis possit esse duorum Dominum vasallus, ut vocant, ligius a: & an etiam Pontifex Romanus in feudo non ligio exceptus videatur b? Vtrumq; negamus.

a. Gl. in clem. pastoralis, verb. homoq; ligius, ubi Dd. de re judic. Bl. in divis. 7. Ravennas in proem. Iacobin. d. verb. in feudum, n. 19. Duar. d. c. 4. n. Hattysfer. d. c. 4. n. 8. in fin. Vult. d. c. 8. n. 21. qui multas refert auctoritates, Bodin. lib. 1. de Republ. c. 10. p. 184. Non tamen dubitamus,

que

2 1 1 1 1

quo minus unus alterius vasallus, alterius ligius esse queat. Dd. in  
suprà allegatis locis. Aluar. divis. 13. n. 22. Bodin. d. cap. 10. pag.  
181. & seq. Diss. Vulteius in d. c. 8. n. 22. cuius rationi ex adductis in  
th. 10. suprà satisfieri potest.

b. Vulteius d. c. 8. n. 22. (p. 297.) Dd. ferè communiter dissentiunt,  
quemadmodum videre est ex Bald. in 7. divis. Aluar. in divis. 13. Cur-  
tio par. 1. c. 8. n. 23. & alijs.

## XVI.

Ab adjuncto dignitatis feudum vel nobile est, vel ignobi-  
le. Nobile est, quod conceditur alicui ab eo, qui habet pote-  
statem & voluntatem nobilitandi: Ignobile, quod conceditur  
sine fine nobilitandi.

Vulteius in exegefi feudali, p. 24. & lib. 1. de feudis, c. 8. n. 9. ubi com-  
munes Dd. definitiones examinat & refutat. Vide, post Bl. & Ias. in  
divis. 10. Aluar. in divis. 2. qui Burgense vocat feudum ignobile. Iaco-  
bin: de S. Georgio, d. verb: in feudum, n. 24. Rebuffus divis. 3. Zas. par.  
2. n. 2. Duar. c. 4. n. 8. Borcholt. 4. n. 15. Rosenthal. c. 2. conclus. 3. Nec  
illos audiendos putamus, qui hujus divisionis quatuor membra faci-  
unt, dum feudum aliud nobile, aliud minus nobile, aliud aliquantulum  
seu mediocriter nobile; aliud deniq; non nobile, seu ignobile consti-  
tuunt. Iacob: de Belviso, in proem: feudor: Iacobi: de S. Geor-  
gio, d. verb: in feudum, n. 24. Præpositus divis. 2. Ias: divis: 10.  
Alvarott: divis: 21. Laudensis in c. vn. n. 55. de his, qui feudum da-  
re poss. Iohan: Andreæ in addition: ad Specul. in rubr. de præscri-  
ption: ubi communem dicit. Rebuffus d. divis. 3. Nam hæc quatuor  
membra omnia in nostrâ bimembri rectè comprehenduntur. Majus  
enim & minus non constituunt diversas species, l. fin. de fundo in-  
structo, vel instrum: leg. & quemadmodum, quod optimum est, id  
quodq; bonum est, l. ubi autem 75. in princ. de v. & ita etiam qui  
modicè nobilis est, nobilis rectè dicitur. Zas. part. 2. n. 2. præsertim  
verò eam ob causam, quòd illorum sententiam probamus, qui feu-  
dum non aliter nobilitare asserunt, quàm si concedatur ab eo, qui &  
potestatem & voluntatem nobilitandi habeat.

Et hæc de definitione & divisionibus in genere  
dicta sint: Specialia in sequentibus disputatio-  
nibus explicabuntur accur-  
ratiùs.

## F I N I S.

10

COLLEGII FEVDALIS  
DISPUTATIO II.  
DE ORIGINE ET PRO-  
GRESSU FEUDI:

Quam,  
Divina favente clementia,  
SVB PRÆSIDIO CLARISSIMI  
ET CONSULTISS. VIRI, DN, D. THO-  
MÆ FRANTZII, I. C. & feudalis juris in illustri  
Vitebergensium Academia Professoris Publici,  
exercitij causa, pro ingenij viribus de-  
fendere tentabit,

PETRUS KLESSEN, MARCHIA-  
CUS.

Ad VII. Calend. Julij, hora locoq; consuetis.



WITEBERGÆ,  
Typis M. Georgij Mulleri. Anno 1596.

DISPUT. II. FEUDALIS.

DE ORIGINE ET PROGRESSU FEUDI:

Continuatio.

**A**bsolutis ijs, quæ de essentia feudi consideranda sunt, ordinis & Methodi ratio exigit, ut de existentia ejus, hoc est, de origine & progressu feudi aliquid subiiciamus: In omnibus enim rebus id perfectum est, quod ex omnibus suis partibus constat, cujusque autem rei potissima pars est principium: De feudorum ergo jure tractare, feudi initijs omisissis, atque origine non repetita, inconueniens erit. Istæ enim præfationes & libentius nos ad propositæ materiæ lectionem perducunt, & cum ibi venerimus, euidentiorem præstant intellectum.

*l. 1. & 2. De orig. jur. ubi Br. Ioh. de Garron. Cujac. & Dd. f. & quia vidimus, De his qui feu. dar. pos.*

T H E S I S I.

**I**n disputatione de feudi origine, dum maximè occurrunt controverfa: Vera nempe feudi constituti causa, & constitutionis tempus. Primam quæstionem definit causarum externarum series, quæ apud Jurisconsultos passim reperitur enumerata. Ex quibus primæ sunt amor & honor.

*c. 1. De feud. dat. in Pic. l. com. c. 1. in fin. Qual. jur. deb. Vas. c. 1. De fer. fidel. c. 1. De nov. for. fid.*

II.

Amor est affectus Unionis: Honor est officium debitum virtuti, ejus meritum representans. Virtus ergo quam feudale jus fidelita-

fidelitatem nominat, principium est omnis feudi. Hæc virtus honore non est destituenda, ne inde interitus imperij generetur.

*Bod. lib. 5. de Repub. c. 4. Scalig. de subtil. cent. Card. exerc. 307. sect. 24. exerc. 301. sect. I. exerc. 317. sect. 12. Arist. 1. Rhet. c. 5.*

III.

Honoris itaq; privatio movit voluntatem constituentis feuda, ut illorum introductionem appetere inciperet, Movit autem per amorem virtutis & conservandi imperij.

*c. 1. in prin. De prob. feud. al. per Lothar. c. 1. in pr. De prob. feud. al. per Fid. & ibi Bl.*

IV.

Vnde manifestum est, finem feudi duplicem esse, ordinarium unum, absolutum alterum. Ordinarius vicissim est duplex operis & operantis: Operis finis est feudi ipsius constitutio, ut nempe res illa, cui feudi forma introducta est, hanc novam qualitatem in se recipiat, & beneficium fidelitatis sive feudum sit & dicatur. Quod quia non in agendo, sed in faciendo consistit, ab habitu pratico perfectum esse necessum est.

*Arist. lib. 6. Ethic. c. 2. & 4. lib. 2. Eudem: c. 10. lib. 5. Rhet. c. 5. Scal. de art. part. lib. 1. c. 1. & de subtil. exerc. 61. sect. 3.*

V.

Operantis finis est, honor virtutis feudi facti quod consistit in honorifica cum subiecto fidelitatis communicatione, propter quem finem feudum tanquam à pratico veri Domini habitu in Vasallum translatum, beneficij naturam rectè dicitur assumisse.

*Tull. lib. 3. off. c. 1. in fin. In quibus ca. feud. amit.*

VI.

Finis absolutus, ad quem tam fidelis quam beneficus cum feudo tendunt, est imperij conservatio. Hujus enim fruitione absolutum est totum opus feudi.

*Bodin. d. c. 4. lib. 5.*

VII.

Constat etiam hinc quæ sit feudi constituti causa efficiens vera, nempe beneficentia. Nam beneficium nullam virtutem aliam agnoscere potest, sui genitricem, quam hanc solam.

*d. c. 3. in fin. In quibus ca. feud. amit.*

Illud enim certum est, feudum esse, ex genere bonorum civilium, non eorum quæ unionem constituunt, sed quæ eam conservant.

*d. c. Va. De. probib. feud. al. per Loth. & Frid.*

C 2.

Non

Non ergo à sapientia politica, unionem constituyente, sed à virtute petenda erit ejus origo, unionis conservatrice. Hæc in imperante justitia est, in obsequente fidelitas, quæ Duo sibi ita correspondent, ut hac civilis beatitudo inchoetur, illa perficiatur, ut dictum est *disp. preced. thesi 2. & 5.* nam tribuit suum cuiq; l. 10. de just. & Jur. § 1. instit. eod. tributum hoc vel cum beneficio est vel sine eo § sed & quod principi instit. de jur. na. gent. & civ. Cum beneficio, quoad illos, qui publice de toto imperio vel aliqua ejus parte benemerentur d. § sed & quod principi. Hujus autem beneficii introductio & communicatio in causa est, ut Virtus imperantis non retineat nomen justitiæ, sed acquirat singulare nomen beneficentiæ: cujus signū est honor, Principium est amor, effectus beneficium, uti supra ex Arist. Scalig. & alijs fuit explicatum. Itaq; causam feudi beneficiariam esse, necessario sequitur. Dissent. 1. Afflict. in prelud. feud. n. 63. qui legem sive constitutionem Principis dicit esse feudi causam efficientem. Dissent. 2. Bl. in prelud. feud. n. 18. qui privilegio hanc vim tribuit. 2. Communis Dd. schola, qua feud. originem à consuetudine deducit.

#### VIII.

Quoniam vero beneficentia est Virtus. Virtus vero habitus, habitus deniq; qualitas animi, crebris actionibus comparata ad agendum vel faciendum secundum rectam rationem, hanc virtutem homini inesse necesse est, quem talem facit, ut per & propter eam non amplius simpliciter hominis, sed hominis benefici dignitatem adipiscatur.

c. 1. in quibus Ca. feud. amit. c. 1. in fin. ibi censetur maleficus sumto arg. à contrario sensu De form. fidel. Scal. exerc. 307. sect. 27. Arist. lib. 6. Ethic. c. 2. & 4.

#### IX.

Beneficus autem propriè is est, qui de suo proprio alijs secundam rectam rationem communicat. Merito ergo is, qui feudum constituit & alijs ita communicat, Signor Lombardis, Dominus nobis appellatur.

§ & quia vidimus in pr. De his qui feud. dar. pos. & passim.

#### X.

Id vero quod Dominus per feudū alicui communicat beneficiū est honor est, & portio imperij est. Hæc in nullius dominio sunt, nisi quis jura majestatis et ill solutam potestatem habeat, a præter nunc vero nemo auro feudum esse potest b. a. De



a De beneficio est tex Exp. in § sed & quod principi Inst. de jur.  
nat. gent & civ. l. 1. l. fin. C. de ll. l. 3 De constit. pr. c. cum dilect. in  
fin. De donat. c. olim De vs. l. tutores & de restit. in integ. l. inter  
26. cum l. seq. C. De. fide iuss. l. Un. C. Qui bon. ced. pos. Nov. 4.  
Nov 9. l. Vn § & ut plenius C. de rei ux. act. Nov. 81. & passim.  
De honoris autore scribitur in Nov. 70. l. 1 & t. tit. C. ut dignit. ord.  
serv. l. 3. C. ubi senat. vel clariss. l. 1. & t. tit. C. de honorat. veh.  
l. 1. C. d. off. civil. Iud. l. 18 C. de. Episc. & Cler. l. 12. l. 14. & t.  
tit. de Mune. & honor. l. 17. § is qui De decur. l. 5. De vac. mun. l.  
12. C. de ijs qui sponte pub. mun. sub. lib. 10.

Imperij Dominus quis sit traditur in l. 1. & ibi Bud. ad l. lul. de  
amb. l. 2. § quod ad Magistratus De orig. jur. l. quidam 57 De re  
jud. l. 2. de al. scrib. Nov. 105 c. Vn. § iudices De pac. lur. fim. c. Vn.  
De Regal. Quintil. lib. 6. inst. orat. c. 2. Zas. in cat. ll. antiq. Menoch.  
cas 401. n. 14. Capic. dec. 130. n. 26. Vasq. lib. 1. cont. c. 21. n. 7.  
Duar. lib. 2. disp. c. 19. Hottom. q. ill. 2. Menoch. lib. 2. de præ-  
sumpt. c. 14. in pr. Auth. De defensor. Civ. § interim not. in l.  
more cum l. seq. De iurisd. l. privatorum 3. C. eod. c. iudicibus 2.  
q. 6. (b) c. 1. & ibi Bl. & Dd. Quis dic. dux c. 1. De feud. March.  
c. 1. De his. qui feud. dar. pos. Dissent. com. Dd. omnes in c. 1.  
Per quos fiat investit: qui omnibus illis, qui legitimam re-  
rum suarum administrationem habent, feudi auctoritatem  
tribuunt, quos refutavit D. Franzius in rep. c. 1. in pr. De  
his qui feud. dar. pos.

### Ζήτημα

An omnis, qui ll. solutam potestatem habet efficere feudum  
potuerit? Respondemus sub distinctione: Monarchia enim ἀριστο-  
κρατικῶς gubernata feudum efficere. Aristocratia μοναρχικῶς ad-  
ministrata illud conservare potest, Democratia non potest, quo-  
cunq; regatur modo.

c. 1. De his qui feud. dar. pos. c. 1. Quis dic. dux. c. 1. de prohib.  
feud. al. per Loth. c. 1. De prob. feud. al. per Frid. c. Vn. De l.  
Corrad. c. 1. De capit. Corrad. c. Vn. Quæ sint Regal. & passim.

### XI.

Et hæc de causis originis feudi dicta sunt: Tempus quod  
feuda ἀριστοκρατικῶς produxit, incidit in Italicū. Caroli Magni ἀριστο-  
κρατικῶς

regis & imperii. Rationes vide in defensione D. Franzium  
pro Carolo Magno. Auctoritates harum rationum ponimus in  
collationi textuum Iuris feudalis.

In c. De his qui feud. dar. pos. c. 1. De form. fidel. c. 1. Qual. jur.  
deb. Pas. c. 1. Quis dic. Dux. c. 1. in quibus ca feud. amit. c. 1. De  
cogn. feud. in quibus textibus substantia feudi, quo ad originē &  
conservationem per investituram & fidelitatem ejusq; juramen-  
tum explicatur. Cum ergo horum omnium auctoritas tribuatur  
Carolo Magno à Blon in Liguria p. 298. E. Hetrur p. 300 G. de in-  
clinat. Rom. Dec. 2 lib. 1. p. 167 Paul. Æmil. in vita Caroli Mag.  
lib. 2. p. 93. tum seq. p. 103. cum seqq. lib. 3 in pr. Sigon. lib. 4. in  
prin. facit c. Adrianus Dist. 63. c. hortatu 23. q. 8. Monath.  
Egolismen. in vita Caroli Mag. p. 239 p. 248. Cum seq. p. 252. in  
fin. Addit. Eutropij in vita Caroli Mag. Stadēsis in Chron. an. 799.  
Compilat. hist. Eccl. cent. 8. c. 7. p. 513. Auent. lib. 4. an. Reg. l. 2.  
Sigebert. anno 801. cum seqq. Balans in vita Leonis 3. & P. Allyr. in  
Catal. test. verit. Reinec. in comment. hist. Carol. Mag. lib. 3.  
annal. 799. indict. 6. p. 44. ll Carol. Mag. lib. 1 et 2. per tot.

Dissentiunt primo, qui feudi originem deducunt à Nembrodo,  
constituente imperium Babylonicum viro adhuc Noah, Niel in  
disp. feud. 1. lb. 1.

2. Qui statuunt feuda cum Romanorum Clientelis cepisse, Budæo  
in l. Herennius de evict. Zaf. in l. 2. ff. de orig. jur. & p. 1. de  
feud. n. 1. Hannel. cap. 2. lib. 1. de feud.

3. Qui feuda derivant à prædijs stipendiarijs Luc. de Penna in l.  
quicumq; 3. C. de omni agro deserto lib. 10. quem refert Mar. Freccia  
lib. 1. Feud. tit. 1. num. 18. Eum sequitur Pyrrhus in d. l. qui-  
cumq; 3. & in l. 1. col. C. de petit. bonor. sublat. l. 10.

4. Qui feudalia jura referunt ad agros imperij extremos, quos  
solebant Imp. militibus assignare, Lælius Taurel. de militijs ex  
casu in fin. Hotton. in disp. feud. c. 4. Lælius lib. 1. de Repub.  
Romanor. c. 2.

5. Qui accensent hæc jura ad Colonos & Inquilinos, quibus agri  
certi in perpetuum olim attributi erant, ea conditione, ut dum eos  
colerent, certam eorum nomine pensionem præstarent, nec dimitt-  
tere eos possent, nisi forma legis observata l. 6. 18. 19. C. de agric.  
& censit. Taurel. in tract. de militijs ex casu. Freccia de sub feud.  
Baron. lib. 1. c. 1. & Garz. c. 12. de expens. et melioram.

6. Qui

6. Qui feuda referunt ad ea, quae de hominibus in jure nostro passim traduntur Cujac. in praelud. feudor. pag. 7. et lib. 1. de feud. c. 1. §. & quia vidimus pag. 21. item lib. 8. obs. cap. 14. Borch. de feud. c. 2. n. 12.

7. Qui à primis Gallis originem feudorum deducunt, & inde ad Germanos, Italos, Hispanos, aliosq; Europæ populos fluxisse azzumant. Fran. Conan. lib. 2. comment. jur. Civil. c. 9. n. 5.

8. Qui hæc jura referunt ad Colonos illos, quos antiqui saepe armatos secum in bella deducebant, eorumq; opera & auxilio utebantur. Haloand. in Nov. 97. Vigl. Zuichem ad Rubr. Instit. De milit. testamen. n. 22.

9. Qui putant feuda, quò ad nomen & formam, fuisse inventa à Gotthis, ad emulationem tamen & exemplum eorum, qui & Clientelas & militias instituerunt, à quibus omnibus feuda aliquid acceperunt Guer. Pis. Soac. in praelud. feud. tit. De orig. jur.

10. Qui feudorum originem ad fœdera, comiter majestatem alterius populi observatura, referendam esse censent. Hott. in disput. feud. c. 2. Joh. Garz. d. tit. de Expens. & melioram. c. 12. n. 62. & seqq.

11. Qui statuunt feuda à Longobardis profluxisse Ifern. in prael. feud. q. 4. Afflic. n. 27. & in c. 1. n. 3. De cont. inter Dominum & Vasal. Clar. §. feud. q. 1. Landen. c. 1. n. 24. Jacob De Belviso c. 1. §. fin. De his qui feud. dar. pos. Duar. de feud. c. 3. Vesemb. in prom. n. 1. Montan. lib. 1. cap. 1.

12. Qui hæc jura referenda esse dicunt ad consuetudinem deportandi facinorosos ad extremos Imperij limites. Hottom. lib. 1. disp. c. 2.

13. Qui feudum putant cum Constantino Magno cepisse Gl. speculi Saxon. in prafat. & in privil. Cöler. in Orat. de orig. jur. Sax. in pr.

14. Qui contendunt orta esse feuda à Phrysonibus Suffrid. Petri. In hist. virorum illust. Dec. 1. in Phryson.

15. Qui omnes illas opiniones, præsertim quæ præcipuæ sunt, concordia vinculo conglutinare conantur. Garz. ind. tit. de Expens. c. 12. n. 32.

#### XII.

Et hoc est antiquissimum illud Jurisconsulti tempus, quo ita in Dominorù potestate fuit connexum, ut, quando vellent, possent auferre rem à se in feudum d. atam. Regia enim manu Carol. Mag. gubernabantur omnia,

J. C.

*S. & quia vidimus ubi D. Franz, latè, De his qui feud. dar. poss. Sig. d. lib. 4. Annal. Caroli Mag. lib. 1. an. 776. indic. 13. & ibi Remet. lit. b. Avent. in annalib. 4.*

XIII.

Victo enim captoq; Desiderio, & Longobardis omnibus in fidem ac deditioem acceptis, Carolus regnum Italicum sibi jure Victoriæ vendicavit. Modoëtia ergo per Archiepiscopum Mediolanensem corona ferrea redimiri voluit, atq; ut ita apud posteros observaretur, instituit.

*Sigon. d. lib. 4. in pr. fac. c. 1. De prob. feud. al. per Frid. c. 1. De prob. feud. al. per Loth. Aurea Bull. Car. 4. de coronat. imper. Gl. Landst. lib. 1. art. 1. Gl. in Clem. Romani De jur. jur. Schleida. in Chron. Germ. lib. 1. Tholos. in Syntag. lib. 18. c. 2. in fin.*

XIV.

Sed & officij sui esse dux Italiae, cujus Rex atque arbiter non solum armis, sed etiam Il. erat effectus, Rempub. ordinare. Quoniam autem commodius consilio & autoritate Hadriani P. P. se omnibus partibus consulturum esse putavit, Romam ad consilia cum eo communicanda iter intendit. Eo cognito Hadrianus extemplò, sacros ex Italia proceres evocavit, & cum Episcopi 154. & Abbates quam plurimi convenissent: Carolum solenni occurso civitatis excepit, atq; ad eos de illius honoribus retulit. Visum omnibus est, præsentì temporì convenire, ut Rex potentissimus, atq; optimè cum patre avoq; de Romana Ecclesia meritis, extraordinarijs honorum afficeretur insignibus; Itaq; universo procerum consentiente conventu decretum, ut Carolus Patricius Romanus esset, per singulas provincias Archiepiscopos & Episcopos institueret, ita ut, nisi ab eo laudarentur & instituerentur, à nemine sacrarentur. Et ut Pontificem sedemque Romanam ordinaret. Et hanc Episcoporum institutionem Investiturâ illi vocarunt, eamq; annulo & baculo porrigendo, perfici voluerunt.

*Sigon. d. lib. 4. in pr. juncto c. 1. Quid sit invest. c. Adrianus, dist. 63. c. hortatu 23. q. 8.*

XV.

<sup>sup</sup> His ille honoribus insignitus eò inde alacrius formando regno, atq; Italiae constituendæ se tradidit. Primum autem Apuliâ & Calabriam Imperatori Græco, sicut à victoria fuerat Iustiniani, re-

ni, reliquit, quæ post à Normannis occupatæ in alterius regni formulam concessere, quod demum Neapolitanum est appellatum. Ducatum inde Beneventanum Aragiso, Desiderij regis genero, Spoletanum Hildebrando, Forojuliensem Rodgando permittit. Exarchatum Ravennatem, Pentapolim Ducatum Perusinum, Romanum, Tuscum, & Campanum jure principatu, & ditione retenta Pontifici permittit, reliqua ipse sibi nomine regni retinuit.

*Sigon. & Blan. dd. locis.*

### XVI.

Italia divisa, ejusmodi deinde ejus administrationem induxit: duces ipsos liberos esse jussit uno tantum regij feudi vinculo obligatos. Ei vero, qui se obstrinxerunt, ad annum Censum tale Sacramentum susceperunt: promitto me Domino meo Carolo & filijs ejus fidelem futurum in tota vita, ut Vasallum Domino, non id, quod mihi sub nomine fidelitatis commiserit, enunciatum in ejus detrimentum scientem, sine fraude doloque male-

*c. 1. De feud. Mar. b. c. 1. Quis dicat. Dux c. 1. De form. fidel. juncto*

*Sigon. d. lib. 4. c. 1. Qual. jur. deb. Vasal.*

### XVII.

Hoc autem Iusjurandum si fefellissent, aut si sine filijs decessissent, Ducatus ad alium transferebatur, eaq; translatio, ut in Episcopis & Abbatibus, Investitura dicebatur. Atq; hoc idem in cæteris Vasallis sive feudatarijs, ut Comitibus, Capitaneis & Valvasoribus, observatum est.

*c. 1. Quæ fuit pr. co. ben. amit. c. 1. §. & quia vidimus vers. postea eò deventum est, ut ad vitam fidelis perduceretur. De his qui feud.*

*dar. pos. Sigon. d. lib. 4. d. indict. 13. lib. 6.*

### XVIII.

Porro autem populos ac civitates in regno sitas ita gubernare instituit: Regni limites atq; oppida Marchionibus & comitibus administranda commisit, atq; eis omnem publicam & privatam jurisdictionem mandavit. Extra ordinem vero Legatos quosdam in Regnum majore, quàm comites, cum potestate misit, quos Missos vocavit. Singularum civitatū agros superiore Longobardorum imperio confusos, aut inter populos ab antiquo litigiosos pro suo judicio, ut quidquam postulatum est, terminare instituit, eosq; ferè aut montibus, aut paludibus, aut fluminibus

D

circum-

circumscriptis, Civitates item in verba regis jurare instituit, atque in jurejurando hæc verba adjicere: Et vitam, membrum, mentem, & rectum ejus honorem servaturum.

*d. c. 1. Qual. jur. deb. Vasal. in fin. Sigon. d. lib. 4.*

XIX.

Feudatarijs autem civitatibus, Ecclesijs ac monasterijs certa tributorum genera imposuit, Foderum, Paratam & Mansionaticum appellata, quæ advenienti potissimum in Italiam Regi persolverent. Quæ deinde, pro ipsius & successorum ejus benignitate, aut ex parte levata, aut in totum remissa sunt. Episcopis & Abbatibus veteres Ecclesiarum ac Monasteriorum possessiones à Longobardis, alijsvè antea concessas, rogatus, à singulis confirmavit, ac pro cujusque meritis novas indulxit. Et ut libertatis speciem aliquam præbuisse Italiæ videretur, quoties in Italiam venit, conventus Episcoporum, Abbatum & procerum Italicorum habere instituit, & cum ijs res regni gravissimas Francorum instituto communicavit. Idem Legem etiam Salicam in Italiam intulit. Ita ab hoc tempore tribus Italia legibus vixit, Romana, Longobarda & Salica: Observatum est autem, ut, quavisque lege vivere vellet, præfereretur, atque ex ea jus illi diceretur,

*c. 1. feu. cogn. Sigon. d. lib. 4.*

XX.

Statu Italiæ satis, ut res tulit, in præsens formato, Pipinum Filium & post eum Bernhardum nepotem Italiæ regem pronuntiavit, Romæque eum à Pontifice, Modoëtia ab archiepiscopo Mediolanense coronari fecit, & cum illis leges, quæ nunc quoque leguntur, beneficiarias tulit. Quorum imperium excipiens Ludovicus Pius Imp. maximo conatu feuda conservare studuit. Itaque illi, quosdam extra ordinem Milsis suis dedit, ut viderent, ne quid beneficia imperialia detrimenti caperent. Filius vero ejus Lotharius Rex Italiæ à patre Creatus, vestigijs avi & patris insistens, pro foribus basilicæ Vaticanæ, de feudis publicum edictum proposuit, consilio sapientum Mediolani, Papiæ, Cremonæ, Mantuæ, Veronæ, Tarvisij, Patauij, Vicentiæ, Parmæ, Lucæ, Pifarum, Syponi, Marchionum, Ducum & Valvasorum majorum.

*c. Vn. Qui success. tenean. c. Vn. Constitutiones feudorum Domini Lotharij & ibi Holtom. Sigon. d. lib. 4. an. 825. in fin.*

Dissent.

Dissent. Cujac. d. e. Vn. Const. Lothar, qui hujus constitutionis  
auctoritatem Lothario 3, tribuit.

XXI.

Ludovicus 2. Imp. & Rex Italiae, cum rerum trans Alpes  
nihil haberet, Italiam unam excoluit, eamq; singulari cum cura  
ac fide administrare ac tueri adversus externas impressiones o-  
mnes perrexit, nec solum Papiæ, sed etiam Mediolani, & in alijs  
urbibus pluribus Lombardiæ versari jurisdictionis gratia con-  
suevit. Itaq; & jus populis dixit, & beneficia postulantibus, quæ  
sunt visa, concessit. Quod etiam Carolus Calvus, Ludovicus  
Balbus Imp. & Carolomannus rex præstiterunt.

Signon. lib. 5. an. 855. 874. 877. & seqq.

XXII.

Horum imperium successorio jure suscepit Carolus Crassus  
Imp. cumq; in ipsius tempora incursus Sarracenorum in Italia  
incideret, neque Imp. satis virium compararet illis resistendi,  
Adrianus Pontifex Italiae proceribus beneficiarijs Imp. rogan-  
tibus decretum fecit, ut, moriente rege Crasso sine filijs, regnum  
Italicis Principibus una cum titulo imperij traderetur. Signon. d.  
lib. 5. an. 884. Inde inter Germaniæ Imp. Ludovicum 3. Conra-  
dum, Henricum 1. Regem Rudolphum & Italiae proceres, inter  
quos Guido, Lambertus, Berengarius, Hugo, Lotharius, Beren-  
garius 2. Cum Adelberto filio, gravissima bella exorta parum  
vero de jure feudi constitutum, Italiamq; miserè turbatam legi-  
mus apud Signon. lib. 5. & 6. per tot.

XXIII.

Hæc turbulentissima imperia sedavit Ottho primus Imp.  
Anno 960. victo Berengario secundo Italiae rege, & totius Italiæ  
imperio potitus, Hic Vetera Caroli Magni instituta magna ex  
parte retinuit, regnumq; ipsum novis ll. temperavit.

Signon. lib. 6. an. 960.

XXIV.

Erat Italia hoc tempore in has regiones divisa, Apuliam,  
Calabriam, Ducatum Beneventanum, Campaniam, Terram  
Romanam, Ducatum Spoletanum, Tusciam, Romaniolam,  
Lombardiam, Marchias Anconitanam Veronensem, Tarvisi-  
nam Forojuliensem & Genuensem. Ex quibus Apulia & Cala-  
bria, ad quam antiqui Bruttij pertinebant, Græco adhuc Impe-  
ratori

ratori paruerant : reliqua omnia post recuperatam à Carolo Magno Italiam Romani nutum Imperatoris respexerant. Ex his igitur Ducatum Beneventanum, qui antiquo fermè Samnio includebatur Principi Beneventano: Campiniam, cui Lucania quoq; erat adjuncta, Principibus Capuano, Neapolitano, & Salernitano Romam & Ducatum Romanum Ravennam cum Exarchatu Ducatum Spoletanum cum Tusco & Marchia Anconitana Pontifici Romano Ortho dimisit. Reliqua Italiae regi adjunxit.

*Sigon. lib. 7. an. 973.*

### XXV.

Regni vero civitates plerasq; liberas, tributarias omnes reliquit, nam quarundam etiam perpetuos, ut scripsi Marchiones aut comites, superiore sibi reservato jure, constituit. Libertatem autem Civitatum in eo ferè posuit, ut leges, consuetudines, jurisdictionem, Magistratus, vectigalia sui fermè juris atque arbitrij haberent; ita tamen, ut sacramentum regibus dicerent. Quocirca alios sibi præfectos rex, alios Civitates ipsæ constituerunt. Ac quos quidem rex ad jura reddenda, & populos in fide continendos, in provincijs collocavit, ij Missi, sive nuncij sive legati Imperatoris vocati. Quos vero populi ad regendam civitatem, & jura moderanda posthac creârunt, ij consules duo aut plures fuerunt, ex antiqua Romanæ Reipub. consuetudine sumpti, æqui quotannis ex singulis Civitatibus creati, aut apud Episcopum Civitatis, aut apud nuncium Regis jurarunt.

*Sigon. d. loco.*

### XXVI.

Hunc autem in modum cum Ortho regni Civitates instituisset, tum privatos etiam homines præcipuo beneficio sibi complectendos sive ad utilitatem sive ad dignitatem putavit. Siquidem more à Francis accepto fortissimum quenque militiae tuæ ascribere, eosq; , qui strenuam sibi fidelemq; operam navassent, regalibus suis insignire instituit. Erant autem Regalia dignitates, & prædia, quæ rex benemeritis ad arbitrium concedebat, dignitates aut Duce, Marchiones, Comites, Capitanei, Valvasores & Valvasini prædia ut Vectigalia, telonea, portus, ripatica, pedatica, monetæ, piscariæ, molendina, salinæ, fluminum usus, & omnis proficiscens ex illis proventus, & quæ generis erant ejusmodi



modi. Duces erant, qui Ducatum, Marchiones, qui Marchiam, Comites, qui Comitatum à rege in feudum acceperant, Capitanei qui a Rege aut Duce, Marchione, Comite vè plebem, plebivè partem, Valvasores, qui à Capitaneis, Valvasini, qui à Valvasoribus acceperant, quorum tres priores Capitanei regis, reliqui Valvasores majores, minores, & minimi quoq; vocati sunt. Vnde nova nobilitatis ratio in Italiam est inducta, ut ij demum soli nobiles judicarentur, qui ipsi, aut eorum majores his atque ejusmodi alijs honestati Privilegijs essent: nam hanc consuetudinem successores ejus non solum non omiserunt, sed etiam multis partibus adauxerunt, sive ut gratiam præfectis suis ac militibus pro opera, in bellis egregie navata, referrent, sive ut eos sibi potissimum clientes devincirent, quorum virtute eam regionem continere in fide possent. Atq; hos quidè Feudatarios, Vassallos Homines, ac fideles vocarunt. Erat autem feudum sive Hominiū, sive Homagium jus, quod Reges, aut qui à regibus acceperant, cum dignitate aut prædio aliquo beneficij nomine ea lege alicui detulerunt, ut et ipse et ejus posterij heredes se ipsos beneficij ejus Auctores perpetuò agnoscerent, ac pro domino colerent, suūq; caput, existimationem, fortunamq; jurati defenderent. Qui verò feudum contulerunt, ij Domini & Seniores vocati sunt. Cæterum juramentum formulæ tres fuerunt, de quibus etiā adhuc jura feudalia faciunt mentionem.

*Sigon. d. loco.*

## XXVII.

Quin etiam eadem ratione vetera Longobardorum, Francorumq; privilegia Episcopis, Abbatibus, cæterisq; Italiæ Ecclesijs sigillatim concessa, benigne aut confirmavit, aut multis regalibus permisis amplificavit. Quoniam autem inter civitates & principes, atq; adeo etiam inter privatos homines multæ existere controversiæ poterant, de omnibus se cogniturum atque æqua singulis jura redditurum ex legibus scriptis professus est, ubi in Italiam venisset. Venire autem instituit, in primis ut Regni Imperijque insignia susciperet, sæpè etiam ut eos, qui imperium detractarent, armis ad officium revocaret.

*Sigon. d. loco.*

D 3

Ejus

## XXVIII.

Ejus vero suscipiendæ rei ratio fuit hujusmodi: Mortuo rege Principes, Episcopi que Germaniæ Aquilgrani convocati legitimis subfragijs regem aliquem ex suo corpore designabant: Designatum verò in solio Caroli Magni locabant, quod erat in aula basilicæ D. Mariæ ab eo constructæ, atque singuli apud eum sacramenta dicebant. Ex aula inde in basilicam descendentem Archiepiscopus Moguntinus cum Clero occurrens excipiebat, ac populo, qui frequens honesti spectaculi causa circumstabat, regem à Deo & principibus lectum ostendebat. Populus porrectis manibus, ac clamore sublato novo regi fausta, ac prospera omnia precabatur. Inde antistes cum rege progrediebatur ad aram, super quam regia posita insignia erant, atque ei primum gladium cum baltheo, deinde armillas cum chlamide, tum sceptrum cum baculo porrigebat, ac demum oleo sacro perfusum corona imposita consecrabat. Inde excelso inter duas columnas in solio collocabat, unde facile ab omnibus videri atque videre omnes posset, ac, divina laude cantata in regiam adducebat. Ibi rex solemne cum Episcopis ac principibus epulum celebrabat, atque singulos, pro cuiusque dignitate, donabat. Cæterum coronam Germanicam in omnibus commentarijs argenteam fuisse invenio. Luitprandus etiam auream fuisse negat, at auream, prodit is, qui hujus totius ceremoniæ est auctor, Vuittichindus. Consecrationis autem jus ad Moguntinum antistitem, qui Germaniæ metropolitanus, & regni Cancellarius erat, delatum est, quamvis Treverensis id munus sibi vindicaret, quod Ecclesia sua cæteris antiquitate præstaret, Coloniensis vero, quod ea consecratio in suis finibus fieret. Rebus inde Germaniæ per solennes conventus compositis ad regnum Italiæ, quod post hæc tempora cum regno Germaniæ junctum fuit, suscipiendum veniebat. Vbi verò venturus erat, nuncios præmittebat, more jam tum à Francis instituto, qui civitatibus ad venturum regem nunciarent, ac sacramenta repeterent, & fœdera exigerent, aliaque adveniendi regi debita officia incideret. Italiam autem ingressus rectâ Mediolanum adibat. Ibi verò condito die in Ambrosianam ædem procedens, Archiepiscopo, rem divinam facienti, regijs depositis vestibus ac subdiaconi sumptis ministrabat. Quare ritè perfecta Archiepiscopus sacro ipsum oleo inunge

inungebat, atq; ad reliqua insignia ferream ei Coronam imponebat, ipsum solemni adigens sacramento, se Italiae jura in perpetuum pro viribus tutaturum. Tum vero omnes Magistratus atq; omnes dignitates vacabant in civitatibus. Rex autem adhibito Coloniensi Archiepiscopo, qui regni Italiae Cancellarius erat ex legum scitis, & lictorum judicio, de rebus omnibus cognoscebat.

*Sigon. d. loco.*

### XXIX.

Itaq; ad Padum descendens in campo quodam, qui Roncaliae dicebatur, non longè à Placentia, confidebat, ibiq; castra in hunc modum faciebat, Loco aut natura plano, aut si inaequalis esset, manu atq; opere complanato, Vallum in orbem aut in quadratum ducebatur. Fabrorum, opificum ac mercatorum turba ad usus necessarios sequens exercitum cum suis tentorijs & tabernis, si quadrata erant, castra suburbiorum, si rotunda, muri exterioris speciem afferebat. Intra castra, vicis apte distinctis, vias dirimebant, plateasq; & portas effingebant, ut quasi urbs quaedam repentina existeret. In medio Regis tabernaculum locabatur, templo simillimum, circaq; Principes, ut quisque dignitate praestabat, tentoria sua figebant. His castris locatis rex ad stipitem praectum scutum suspendebat, eoq; omnes, feuda habentes, ad excubias regi ex instituto agendos, per praecorem publicum evocabat. Eademq; ratione qui in comitatu ejus principes erant, singuli singulos sibi addictos Valvasores citabant, postridie qui non affuisset, feudo multabatur, Inde conventu instituto civitatum legatos vel gratulantes excipiebat, vel excusantes aut exoptulantes audiebat, atq; eorum controversias, lictis adhibitis, cognoscebat, ac leges si erat opus, ferebat.

*Sigon. d. loco.*

### XXX.

Conventu peracto Romam ad tertiam Imperij Romani coronam accipiendam, ipso archiepiscopo deducente, peragebat, singulae in itinere Civitates cum faculis & faustis clamoribus occurrentes debita obsequiorum officia enixè praestabant, sin minus, aut pecunia, aut privilegijs multabantur, aut armis ad officium redigebantur. Vbi Romam accesserat, relicto in pratis Neonianis exercitu, ipse cum honesto procerum comitatu Leoniam

nam urbem ingrediebatur, atque ad Pontificem, qui ipsum ex composito in gradibus basilicæ Vaticanæ opperiebatur, adorandum veniebat, atq; ad confessionem S. Petri deductus, supplicem ad Deum orationem habebat, Pontifex factis operatur ipsum ab Episcopo Mediolanensi oblatum, ac diaconi vice functum sacro oleo perungebat, digito annulum inferebat, ensen nudum tradebat, & capiti corona aurea inposita, sceptrum Imperatorium porrigebat, ille tactis sacris Evangelijs perpetuū ac constantem se fore Romanæ Ecclesiæ ac totius Reipub. Christianæ defenforem novo sacramento se obligabat. Deinde ab utroq; ad basilicam Lateranensem adibatur, atq; ibi reliquum Ceremoniarum absolvebatur. Itaque ab hoc tempore, qui rex Germaniæ fuit, idem etiam regnum Italiæ, & occidentale imperium tenuit, ac propterea tres coronas accepit; unam Germaniæ argenteam Aquisgrani ab Archiepiscopo Moguntino: alteram Italiæ ferream Mediolani à Mediolanensi: tertiam Imperij aureā Romæ à Pontifici. Neq; ante Pontificis consecrationem Augusti aut Imperatoris nomen usurpavit, sed rex Germaniæ atq; Italiæ, sive rex Romanorum & Imp. designatus appellatus est. Annos autem regnorum atq; Imperij à diebus numeravit, quibus coronas Aquisgrani Mediolani, & Romæ cepisset, quod ex diplomatis eorum apparet.

*Sigon, d. loco.*

### XXXI.

Et sanè, quanquam Italia à rege, eodemq; Imperatore, & à Romano Pontifice tenebatur, non eadem tamen erat in utroq; auctoritas. Pontifex Romam, Ravennamq; & ditiones reliquas tenebat, auctoritate magis, quam imperio, quod civitatis Pontificem ut Reipub. principem, Regem vero, ut summum dominū intuerentur, atque ei tributa obsequiaque, quæ dixi, præberent. Et Pontificis vires in sacris detestationibus versabantur, quas Christiani reges tum maximè exhorruerunt, Imperatoris in armis & expeditionibus, quibus ipsi etiam pontifices cedere sæpè compulsi sunt. Pontifex tamen ab hoc tempore majores indices opes habuit, eximijs studijs faventis Italiæ sublevatus. Utraque vero potestas sacra erat, & ad Christianam conservandam Reipub. instituta.

*Sigon, d. loco.*

Cæterum

## XXXII.

Cæterum omnium citerioris Italiae, sed maximè Lombardiae, civitatum eadem fermè reipub. ratio fuit. Nam & Magistratus ferè eosdè crearunt, & optimatum primū, deinde popularem statum eundem habuerunt, & eodem modo optimatum reipub. tribus consilijs administrarunt, quæ & Speciale, Generale & Credentiæ consilia dixere. Militiæ vero gravis admodum extitit disciplina, siquidem teste Episcopo Frisingensi Othone, inferioris conditionis juvenes, vel quoscunque contemnendarum etiam artium opifices, quos cæteræ gentes ab honestioribus & liberalioribus studijs tanquam pestem propellebant, ipsi ad militiæ cingulum & dignitatum gradus evehebant, in cæteris artis bellicæ rudes atque ignari admodum, præ nostræ ætatis hominibus, erant. Ducibus primum domesticis, deinde externis, nempe prætoribus usi sunt, ac post aliquot annos vexillum in aciem produserunt, quod in curru impositum, & Carrociū appellatum magna religione ad bella miserunt, magnaque cura in prælio defenderunt. Urbes arctis fermè murorum ambitibus cingebantur, verum suburbij latius propagabantur: quæ nullis, aut certè tenuibus, plerumque firmata vallibus, primas hostium incursiones excipiebant. Aedes privatorum utrobique fermè ex ligno erant confectæ, ac propterea incendijs quibuscunque obnoxia. Turres tantum altiores ex lateribus potentissimus sibi quisque ab hoc tempore parare instituit, maximo futuras adversus hostes, aut externos aut domesticos adjuvamento; nullo præsertim adhuc æneorum tormentorum usu comperto, quibus nunc firmissimæ etiam arces, haud magno admodum molimine, deturbantur; atque hoc maximæ potentiæ argumento habebatur.

*Sigon, d. loco.*

## XXXIII.

Civilibus autem & militaribus honoribus exceptis proximum locum tenebant, qui aut equestri dignitate ab Impp. honestati essent, aut de jure respondere utcunque possent. Literarum ea ætate studia fermè nulla, nisi Philosophiæ ac Theologiæ. Nam jus civile Romanum usque ad Lotharium Impp. qui Henricum est insecutus, propè Italiae fuit incognitum, & Medicorum usus semper fuit major quam dignitas. Poëtæ & Orato-

E

Orato-

Oratores, si qui hoc nomine digni erant, sibi potius quam populo canebant, qui vero cæteris antecedere eloquentiæ laude, ac varia literarum doctrina putabantur, ij plerique monachi erant. Scholæ quidem publicæ, quæ nunc passim ad excolenda juvenum peregrinorum ingenia celebrantur, de quibus affirmari possit, nullæ tum fuisse produntur. Ecclesiasticorum honorum amplitudo maxima erat, præsertim vero Episcoporum, quorum & reverentia summa, & jus in civitatibus semper fuit amplissimum. Episcopis vero Abbates proximi inceserunt. Presbyterorum, Diaconorumvè Cardinalium antiquissima Romæ dignitas, nondum tantis, quantis postea fuit, aut ad opes, aut ad decus, speciemq; præsidij erat instructa. Monachi Benedictini, & Canonici Augustiniani præcipuè nominabantur. Clerici antiqua, ut post apparebit, disciplina soluta, minore, quam tanto debetur ordini, apud homines habebantur honore. Ex quibus omnibus intelligi potest, universam ab hoc tempore Italiam renovatam, atq; aliam propè in omni Institutorum genere esse factam. *Sigon d. loco.* Observatus tamen & his & seqq. temporibus est mos eligendi legem, secundum quam quis vivere vellet, ut exemplo Bonifacij & Mathildis demonstrat.

*Sigon. lib. 8. an. 1007.*

#### XXXIV.

Hunc morem tribuendi feudi, & judicandi de ipsis retinuit Imp. Ottho 2 & 3. Henricus 2. *Sigon. lib. 7. an. 980.* Mediolani vero sub imperio Otthonis III. hanc majestatem sibi Ludolphus attribuit, solvendæ enim fidei gratia prædia ac dignitates Ecclesiasticas possessoribus omnes ademit, atq; ijs, p quos in imperio restitutus erat, distribuit, ac, nova Ecclesiastici feudi ratione inita, in plebe, castris & tribubus urbis locavit, eosq; & ipse capitaneos appellavit, quam rem ægrè ferentibus cæteris, ac mortem ei propterea comminantibus eò confugit, ut capitaneos partem dignitatum cum ijs communicare præceperit, ex quibus qui acceperant, ij capitaneorum Valvasores sunt dicti.

*Sigon. lib. 7. an. 995. in fin.*

#### XXXV.

Henrico 1. successit Conradus Imp. qui ut ipse instituto Caroli Magni & successorum Modoctiæ coronam ab Episcopo

ceo Mediolanensi ferream suscepit: ita beneficiorum feudali-  
 um conservationem sibi soli competere existimavit, legemq; de  
 beneficijs talem tulit: *Omnes sancte Dei Ecclesie fideles, & no-*  
*stris, tam presentibus quam futuris notum esse volumus, quod ad recon-*  
*ciliandos animos seniorum & militum, ut a nobis semper invenian-*  
*tur concordēs, & ut fideliter nobis, & suis senioribus servant, & de-*  
*votē, precipimus, & firmiter statuimus, ut nullus miles Episcoporum,*  
*Abbatum, Abbatissarum, Marchionum, vel comitum, vel hominum, qui*  
*beneficium de nostris publicis bonis, aut de Ecclesiarum pradijs nunc*  
*tenent, aut tenuerint, aut hactenus injuste perdidierint, tam de nostris*  
*majoribus Valvasoribus, quam eorum militibus sine certa & convicta*  
*culpa suum beneficium perdat, nisi secundum consuetudinem antecesso-*  
*rum nostrorum & iudicium parium suorum. Si contentio emergerit in-*  
*ter Seniores & militem, quamvis pares judicaverint, illum suo bene-*  
*ficio carexi debere, & ille dixerit, hoc injuste vel per cadium factum es-*  
*se, ipse suum beneficium teneat, donec senior & ille, quem culpatur, cum*  
*paribus ad nostram presentiam veniant, & ibi causa iuste determine-*  
*tur. Senior vero & miles, qui culpatur, qui ad nos venire debuerint,*  
*sex hebdomadas, antequam ire incipiat, ei, cum quo litigaverit, inno-*  
*scat. Hoc autem de majoribus Valvasoribus observetur. De minori-*  
*bus vero in regno nostro, aut ante seniores, aut ante missum nostrum eo-*  
*rum causa finiatur. Precipimus etiā ut si aliquis miles, sive de majori-*  
*bus, de hoc seculo migraverit filios ejus beneficium tenere: Si vero filios*  
*non habuerit, & aviaticum ex masculo filio reliquerit, pari modo bene-*  
*ficiū habeat, servato usu majorum Valvasorum in dandis equis et ar-*  
*mis suis senioribus. Si vero forte aviaticum ex filio non reliquerit, sed*  
*fratrem legitimum ex parte patris, et si seniores offensum habuerit, si-*  
*bi vult satisfacere, & miles ejus esse, beneficium, quod patris sui fuit,*  
*habeat. Insuper & omnibus modis prohibemus, ut nullus senior de*  
*beneficio suorum militum cambium, aut precariam, aut libellum sine eo-*  
*rum assensu facere presumat. Illius vero, qui tenet proprietario jure,*  
*aut pro precepto suo porrectum libellum, sive precariam, nemo eum de-*  
*vestire audeat injuste. Fodrum autem de castellis, quod nostri anteces-*  
*sores habuerunt, habere volumus: Illud vero, quod non habuerunt,*  
*nullo modo exigemus. Sigon. lib. 8. an. 1026. c. 1. §. cum vero Con-*  
*radus 2. De his qui feud. dar. poss. XXXVI.*

Post Conradum Henrico secundo imperante, potestatem  
 dandi & auferendi feuda penes Imp. majestatem legimus re-  
 mansisse:

814 38

E 2



inmansisse. Sub Henrico vero tertio, vel ut alij volunt, quarto, PP. Romani Imp. non tantū Clericorū investitura spoliare magna vi conati sunt, hoc edito decreto: Ut qui à Laico Ecclesiæ investituram acciperet, & qui daret, & qui acciperet, anathemate plecteretur: sed & Jura majestatis imperatoris sibi sub religionis injustissimo velo vendicarunt. Quibus tam facinorosis conatibus Henricus IV. Imp. Constantissimè resistens, imperium & vitam amisit, Henricus vero V. filius, vim vi, fraudem fraudi opponens, jura majestatis & investuras Clericorum ex PP. manibus quam fortiter extorsit, tam prodigaliter rursus concessit.

*Sigon. lib. 9. an. 1074. Et seqq. In primis an. 1079. in quo hoc decretum est renovatum, & an. 1087. 1107. repetitum. Vid. Sigon. an. 1092. an. IIII. 1122.*

### XXXVII.

Edita autem est in hisce tumultibus, & regnante Henrico IV. ab Urbano 2. PP. alia Pontificia sanctio, ut, sine titulis facta ordinatio, irrita habeatur, nevé Clerici de bonis titularibus feudum dare possint.

*c. Vn. Episcop. Abb. Sigon. d. lib. 9. an. 1095.*

### XXXVIII.

Henrico V. succedens Lotharius 2. Imp. Clericorum investituram PP. reliquit, de laicorum feudis autem constitutionem apud Romanias edidit, de prohibita feudi alienatione, quæ adhuc existat.

*c. Vn. De prob. feud. al. per Loth. Sigon. lib. II. an. 1136. et an. 1137. in fin. ubi scribit, Lotharium hunc, ut ex uno jure civili Romano posthac judicia fierent lege sanxisse, Longobardamq; et Salicam legem abrogasse: Quod tamen mihi non sit verisimile propter tex. in c. 1. De feud. cog. cujus auctor est Obertus de Orto, qui vixit temporibus Friderici 2. Imp. atq; ita post tempora Lotharii 2. interim Juris civilis studium sub hoc imperatore eleganter florere cepisse non negamus.*

### XXXIX.

Lothario successit Conradus 2. Conrado Fridericus 1. qui & novam sacramenti formulam tam à Clericis quam à Laicis exegit *Sigon. lib. 12. an. 1158.* & Pontifici, sub pictura & scriptura majestatem conferendæ dignitatis imperatoris ambienti, gravissimè succensuit, regnum deniq; Italiæ per Mediolanentium & alia



& aliarum intestinas seditiones vehementer coneuſſum, ad pri-  
mam elegantiam, conſilio Bulgari, Martini, Iacobi & Hugonis  
Iſtorum, revocavit, à quibus iudicatum eſt, Italiam Imperatori,  
iure à Carolo Magno tradito, regalia univerſa debere. Quo fa-  
cto, archiepiſcopus & conſules Mediolanenſes, partum in civi-  
tates imperium atq; Epifcopi, Principes & Civitates omnes re-  
galia omnia dimiſerunt. Hæc vero fuere Ducatus, Marchiæ,  
comitatus, conſulatus, monetæ, telonea fodera, portus, pedati-  
ca, molendina, piſcariæ, omnis utilitas ex decurſu fluminum  
proficiſcens, & terræ priorumq; capitum cenſus. Quibus o-  
mnibus ad fiſcum relatis, tantam tamen ille benignitatem adhi-  
buit, ut quicumque prædium ſuum legitima rerum donatione  
probare poſſent, eos in poſſeſſione relinqueret: Qui ſecus, ſpo-  
liaret. Ex quibus ad viginti millia talenta in fiſcum annuo veſti-  
gali redacta. Iudicatum eſt etiam in ſingulis urbibus Prætores,  
Conſules, cæterosq; magiſtratus aſſenſu populi per imperato-  
rem creati oportere, qui ſacramentum ei dicerent, ac jus civi-  
um, regnumq; tueri ſcirent. Pro hiſ autem recipiendis ſacra-  
menta & vades dati ſunt, pro arbitrio Imperatoris.

*Sigon. lib. II. an. 1159. c. Vn. De regal.*

#### XL.

Tum de pace ſtabilienda conſultum ſtatutumq;, ne civitas  
civitatem, privatus privatam oppugnaret injuſſu regis, edi-  
ctumq; additum: *Ut, ſi qua civitas hæc jura violaret, centenas Mar-  
chas auri dependeret: Si Marchio, quinquagenas: ſi Comes quadra-  
genas: Si Capitaneus ſeu alius Valvaſor, vicenas: alij verò denas uſq;  
ad ternas. Quod ſi ſolvendo non eſſent, per quinquennium quinquagin-  
ta millibus paſſuum longè à patria exularent.* *Sigon. d. loco. c. Vn. De  
pace ten. et ejus violat.*

#### XLI.

Postremò de feudorum alienatione diligentius ſanctum eſt  
ab ipſo, per c. *Vn. De pro. feud. al. per Frid.* Quemadmodum et ti-  
tulus de pace Conſtantiæ Friderico r. verè eſt aſcribendus.

*Cujac. Hottom. & Dd. dd. locis. Sigon. lib. 14. in fin.*

#### XLII.

Sub Henrico VI. & quòd ejus imperium ſecutum eſt de-  
cennale inter regnum, nihil aperte majeltati imperantis in con-  
ceſſio-

cessionibus feudalibus est detractum, nisi quod PP. Innoc. 3. arbitrium eligendi Imp. ad se rapere conatus fuit.

*c. Venerabilem ext. De elect. Sigon. lib. 14. in fin. & lib. 15. in pr.*

#### XLIII.

Interregno hoc, nece Philippi, finito, Ottho IV. Imp. iuscreandi & conservandi feuda in omnibus imperij ordinibus strenuè conservavit, quod ipsum subrogatus Otthoni Fridericus 2. Imp. egregiè præstitit.

*Sigon. lib. 6. in pr. & lib. 17. in pr.*

#### XLIV.

Sic ergo ab Imp. Carolo Mag. feudum est ortum, & postea tam ab ipso quam ab ejus successoribus per constitutiones conservarum: Cum vero Impp. & reges avocarentur bellis finitimis, & per proceres regis & regni, capitaneos item & Valvasores administrare suas provincias vellent, verisimile est, hos quoque de beneficijs suis, quæ alijs dederant, singulariter vel motu proprio vel sapientum consilio jus dixisse, unde observationes illæ sunt ortæ, quas in curijs, Mediolanensi, Cremonensi, Placentia, Parmensi, Veronensi & alijs pro jure legimus custoditas. His tertio loco accesserunt pronuntiandi & judicandi formulæ diversæ in casibus occurrentibus, quæ diuturno usu appbantium retentæ, tandem pro lege sunt custoditæ. Hinc factum, ut Obertus de Orto & Gerhardus Niger, qui sub Friderico 1. Imp. Cos. Mediolanenses fuerunt, Epitomen quandam juris feudalis sibi suisq; filijs conscriberent *tit. 1. 2. 3. 4. 5. 6. lib. 1. & aliquot seqq. tit. 28. lib. 2. c. 1. In quibus ca. feud. amit. c. 1. De consuet. Mediolan. secundum quosdam c. 1. Hic finitur Lex & postea consuet. regni incip. Sigon. De reg. Ital. lib. 8. Vrspergens. Frising. Radevic. Naucler. Avent. Trithem in vita Frid. 1. Cujac. & Hottom. in prælud. feud.*

#### XLV.

Quæ omnia jura cum eo, quem habemus, ordine collegisset Hugolinus Ictus, eamq; farraginem Interpp. Iuris civilis decimam Collationem fecissent, & publica interpretatione illustrassent, rectè dicimus, jus feudorum partim constitutionem Imperatorum & Regum esse, partim Magistratum edictum, partim Prudentum responsa, partim usum et consuetudinem: Hoc vero omne, cum in unum volumen congestum ab Imp. Pontifice & alijs

alijs statibus approbatum sit, vim legis universalis obtinere, & legi Romanæ derogare: Ejus enim quamvis non sit vilis auctoritas, tamen non est adeò sui valitura momento, ut consuetudines, juri feudali infertas, vincat, aut rationem.

Qdof. In Auth. Cass. C. De S S. Eccles. c. 1. De feud. cog. c. novit. c. ceterum De judic. c. quæ in Ecclesiarum De constit. c. ad audientiam c. si diligenti De præscrip. c. ex communicatus De heret. 1. per tuas De donat. c. in quibusdam c. ad aures. De pen. c. gravem Defen. excom. Latè Sylva. De feud. recog. q. 2. per tot. Cujac. Hottom. Baro. in præf. feud. in præf. Schrad De feud. p. 1. q. 1. & 2.

#### XLVI.

Strenuus ergo Jurisperitus, sicubi casus emerferit, qui consuetudine feudi non sit comprehensus, absq; calumnia uti poterit lege scripta, tam civili quam Canonica.

d. c. 1. in fin. De feud. cog. latè. Schrad. De feud. q. 6. Dissent. Molin. inconsuet. Paris. § 1. Gl. 5. n. 72.

#### XLVII.

Imò & argumenta à simili, à contrario sensu, à ratione consuetudinis larga, & alia ex jure feudali educere licet.

Latè Schrad. d. p. 1. q. 3. 4. 5.

*Et tantum De origine & progressu feudorum, jurisq; quod ex illis oritur, ex antiquitate repetivisse sufficiat.*

**FINIS.**



DISPUTATIO III.  
DE PERSONIS ET RE-  
BUS FEUDALIBUS.

Respondens

M. WOLFGANGUS RICHTER,  
Freibergensis.

THESIS I.



Vperest ut de subjecto Feudum recipiente & ejus effectu dicamus: Illud est duplex; aut enim recipit in se feudum constituendum, aut recipit ad se feudum constitutum: Ad primum referimus res omnes aptas ad Feudi naturam recipiendam: quæ aptitudo tria pro forma requirit: Primum est, ne aliena vel alij obligata, sed constituentis propria sit & maneat.

*C. 1. in f. ibi proprietas remaneat apud dantem. in quibus causis feud. amit. C. un. per totum. De investit. de re alien. fac. §. allidis. De prob. feudi alien. per Frid. C. un. Qual. domin. prop. feud. privet. C. un. §. domino. Si de feud. def. cont. sit. C. un. De evict. C. un. an. præsc. feud. acqui. C. un. de invest. alien. beneficij. C. un. Si de feu. vasa. ab aliquo interpel. C. un. De allod. Dissent. Schrad. p. 3. c. 2. n. 7. 8. 9. & seqq.*

II.

Alterum est ut in ea usus fructus constitui possit. Immobilis ergò vel æquipollens: Pecunia enim vel aliæ res mobiles & semoventes quæ usu consumuntur ad feudi formam recipiendam ineptæ sunt, etiamsi cautio usufructuaria præstetur.

*d. C. un. in f. In quibus caus: feud. C. un. §. sciendum. De cognit: feu. C. un. §. quamvis. De investitur. de re alien. fac. C. un. in f. Quis dicat. Dux. C. un. de fil: nat: ex mat: ad morga: cont: Schrad: De feu: p. 3. c. 1. n. 7. cum seqq. Rosentb. De Feud. c. 4. Concl: 9. 10. 11. 12. Dissent: Blan. de feud. C. 6. n. 7. Afflict. d. §. Sciendum de feud. cognit. n. 8.*

Tertium

III.

Tertium requisitum est, ut beneficiata sit; Ergo ex patrimonio regis vel principis, privatorum enim dominia per se inidonea sunt ad naturam hujus beneficii sustinendam.

*d. c. 1. in f. In quib. caus. feud. amit. c. 1. de. prohib. feud. alienat. per Frider. C. un. in pr. De allod. Const. Conrad. De benefic. in pr. Ifern. C. 1. §. valvasores. Quis dic. dux. Pistor. p. 2. q. 38. n. 7. Dissent. Scrad. p. 3. D. 3. n. 4. 5. 6. 7. & Com. Dd. omnes quos refert & sequitur Rosenth. C. 4. Con. 1.*

IV.

Patrimonium vero Principis quod per beneficium suis vasallis communicat, vel est Ecclesia vel populus. Ecclesia est res feudalis clericorum, Populus est res feudalis laicorum.

*Carol. Mag. in ll. suis lib. 1. c. 124. juncto c. 1. 2. 155. 163. 166. lib. 3. c. 75. 82. & passim. 1. Q. is dicatur dux. §. c. 1. in pr. ibi: Ecclesiar. quæ us subiectæ sunt. Episcopum vel abbatem. c. 1. §. inde. De alienat. feud. C. 1. vers. testes vero, ibi: à Comite vel à populo. Si de investitur. inter dom. & vasal. lis ori. C. un. in pr. & versic. Si vero. De pace tenend. & ejus violatoribus. C. 1. in pr. Hic finit. lex. C. 1. §. fin. De cap. Corrad. C. un. Conditionem tac. feud. sequi. C. un. Eccles. fidelita. non facere. C. un. in pr. vers. hoc quod nos. De pace Constant.*

V.

Ecclesia rursus distribuitur in Episcopatus, Abbatias, Præposituras: Episcopatus in primatum sive metropolin, archiepiscopatum, & episcopatum simplicem; (a) Abbatia in regularem & irregularem sive Commendatam, (b) Præpositura in claustralem, conventualem & secularem, (c)

(a) *d. c. un. Condit. tac. feud. seq. C. un. in pr. de his qui feud. dare poss. C. un. Episcop. vel abbatem. Raba. lib. 1. c. 5. De institut. Clericor. Carol. M. in ll. lib. 1. c. 13. 84. 134. & 135. Gutirer. in spec. Rom. Pontif. C. 15. (b) Tholos. in Syntag. lib. 15. C. 12. & 13. Hospin. de orig. monach. p. 2. c. 15. p. 3. c. 17. Stumpf. lib. 5. c. 5. Annal. Helvet. Rebuff. de Commen. n. 26. (c) Clement. 2. de Rescript. Clement. 1. & 2. De stat. monach. & ibi Bonifac. de Vitalin. Innocent. in c. postulasti. De jure patronat. C. cum ad monasterium. De stat. monach. Tholos. d. lib. 15. c. 18.*

Populus

## VI.

Populus discretus est in Ducatus, Marchionatus, Comitatus, Civitates, pagos, villas, (a) De quibus omnibus hæc Regula traditur: Conditionem, hoc est, qualitatem tacite feudum sequi, nisi nominatim in ipsis feudorum traditionibus ipsæ conditiones excipiantur. (b)

(a) d. C. un. in pr. De his qui feud. dar. poss. C. un. De feud. march. C. un. De cc. Contr. C. un. de pace Constant. C. un. & ibi latiss. D. Franz. Quis dicatur dux. Sigon. de regno Ital. lib. 4. & 7. in pr. ll. Carol. M. C. 61. 62. 91. 110. 132. 158. 163. lib. 1. C. 4. 6. 8. 9. 10. 11. 12. 13. & pass. lib. 2. C. 19. 20. 24. 26. 45. 50. 51. 52. 69. 71. 72. 73. 75. 77. 80. 81. 82. 83. 88. lib. 3. (b) C. un. Condit. tac. feud. §. q. C. un. Vasall. poss. in ali. feud. arct. leg. transf. C. un. in pr. ibi si antiquitus consuetudo sit. De his qui feud. dar. poss. C. un. Episcop. vel Abbat. C. un. de Cleric. qui invest. fec. C. un. De pace Constant.

## VII.

Quicquid ergo horum omnium princeps feudum esse vult, illud feudum est, & est ea qua princeps constituit conditione, dignitate, imperio & modo, quem cognoscimus ex fundatione & investitura. (a) Potest ergo feudum ad se recipere res principis sacra & prophana, universalis & singularis, regalis & non regalis, (b) soli & solo coherens, immobilis, & huic æquipollentes annui redditus, annuæ præstationes (c) &c.

(a) C. un. in pr. & §. & quia vidimus. De his qui feud. dar. poss. C. un. quis dicatur Dux. (b) C. un. Episcop. vel Abbatem. C. un. Cleric. investitur. fac. poss. C. un. de invest. veteris & nov. benef. C. un. §. fin. De cc. Conrad. C. un. si de feud. vasall. ab aliquo interpell. fuer. Dissent. Schrad. de Feud. p. 2. C. 1. 2. 3. 4. Rosenth. C. 4. Concl. 16. (c) C. 1. §. sciendum. De feud. Cognit. & ibi Dd C. 1. §. fin. In quibus causis feud. amit. C. un. De cont. int. Epis. & vasall.

## VIII.

Vbi porrò tenendum est, feudo constituto, constituta illa esse, sine quibus feudum non potest explicari, qualia sunt, imperium, dignitas, honor, in vasallo accipiente; Solum, territorium, fructus, in re feudi comprehensi.

d. §. sciendum. facit l. 2. De jurisdic. Schrad. Rosenth. d. loco.

Es

## IX.

Et hæc est natura subjecti recipientis in se formam feudi ; Subjectum quod feudum ad se recipit, quia totius imperij basin & fundamentum sustinere creditur, nominatur generaliter Vassus vel Vasallus. Ejus conditio hæc est, ut constituentem agnoscat superiorem & beneficium dominum, se verò inferiorem & fidelem subditum ;

*C. 1. de his qui feud. dar. poss. C. 1. Quis dicatur dux. C. 1. de feudo March. C. 1. in fin. de CC. Contr. & pass. Gorop. in Hermat. lib. 6. p. 123. & seq. Vide Borch. C. 1. Hotom. in Comment. verb. feudal. qui alias vasalli Etymologias recensent.*

## X.

Horum tres sunt ordines, Supremi, medij & infimi: Supremi nominantur proceres regis & regni, propterea quia à rege & regno constituuntur, suntque aut Ecclesiastici, qui de Ecclesia, aut laici, qui de populo à principe sunt investiti: Ecclesiastici sunt Episcopus, Abbas, Abbatissa, Præpositus; & qui hor. gerunt advocatiam, vicedominus sive dominus plebis. Laici, Dux, Marchio, Comes &c. Medij vocantur Capitanei, regis item & regni valvasores; quia à proceribus regis & regni feuda accipiunt. Infimi sunt valvasores minores, quia ab istis feuda habent. Cæteri plebei vocantur.

*d. C. un. in pr. de his qui feud. dar. poss. d. C. un. Quis dicatur Dux. & ibi D. Franz. latè. C. un. de nat. feu. C. un. Episcop. vel abbatem.*

## XI.

Et hæc de Causis feudi in abstracto intellecti: Effectus Feudi constituti consideratur in κτήσεσ & ἄρθεσ κτήσεσ duas habet partes, λήψις & φυλακή. λήψις vel dationem respicit feudi, vel ejus acceptionem: Dare autem feudum potest Dominus: qui vel absolutam dandi feuda potestatem habet, vel ordinariam. Absolutam is qui absolutum imperium habet & feudorum autor est.

*d. C. un. § & quia vidimus. de his qui feud. dar. poss. d. C. un. de feudo March. d. C. un. de CC. Contr. d. C. un. Quis dicatur Dux. C. un. de prohib. feud. alien. per Frideric.*

## XII.

Ordinariam feudum dandi potestatem habet quis vel jure magistratus, vel speciali alterius beneficio. Iure magistratus, proce-

res regis & regni, Capitanei five valvasores majores, item valvasores minores supra enumerati: Speciali beneficio hæc potestas competit illis, qui eam singulariter à superiore impetrarunt.

*d. C. un. in pr. & § fin. de his qui feud. dar. poss. d. C. un. Quis dicat. Dux, d. C. un. de natura feud. d. C. un. de allodio.* Quorum textuum autoritate & ratione moti, negamus veras esse traditiones Dd. quando scribunt: 1. Omnes homines cujuscunque sexus conditionis & ætatis, atque ita fœminam, clericum, rusticum, jure suo feudum dare posse. 2. Detestamur eos qui distinctionem graduû Ecclesiasticorum & Civilium planè tollunt. De quibus sufficienter in explicat. D. Franzij super d. C. un. Quis dicatur Dux.

### XIII.

Caueant autem hæ personæ omnes, ne dissipatores magis quam dispensatores feudorum censeantur, quod fit quando clerici de rebus Ecclesiarum, quæ ipsis subjæctæ sunt & tituli vocantur feudum dederint: quicquid enim horum post decretum Urbani II. PP. factum fuerit, nullum habet vigorem.

*C. un. in pr. Episcop. vel abbatem. C. vn. de jnuest. vet. & nou. benef. C. un. §. quicumq. aduocatiã. vbi gl. et Cujac. de Pace tenend.*

### XIIII.

Accipere feudum possunt omnes, quib. dominus hoc concedit, quamuis omnes feudum acceptum retinere non possint, puta si vel banniti vel excommunicati, vel infamia juris & facti notati sint, vel sexus aut animi & corporis imbecillitate perpetua laborent.

*Schrad. post Dd. quos. allegat. C. 3. p. 4. Rosenth. C. 3. Conclus. 9. Cum seqq. & dicitur infr. de amiss. feudi.*

*De modo dandi et accipiendi feudum tractabitur in disputationibus seqq.*

FINIS.



155054

AB 155054

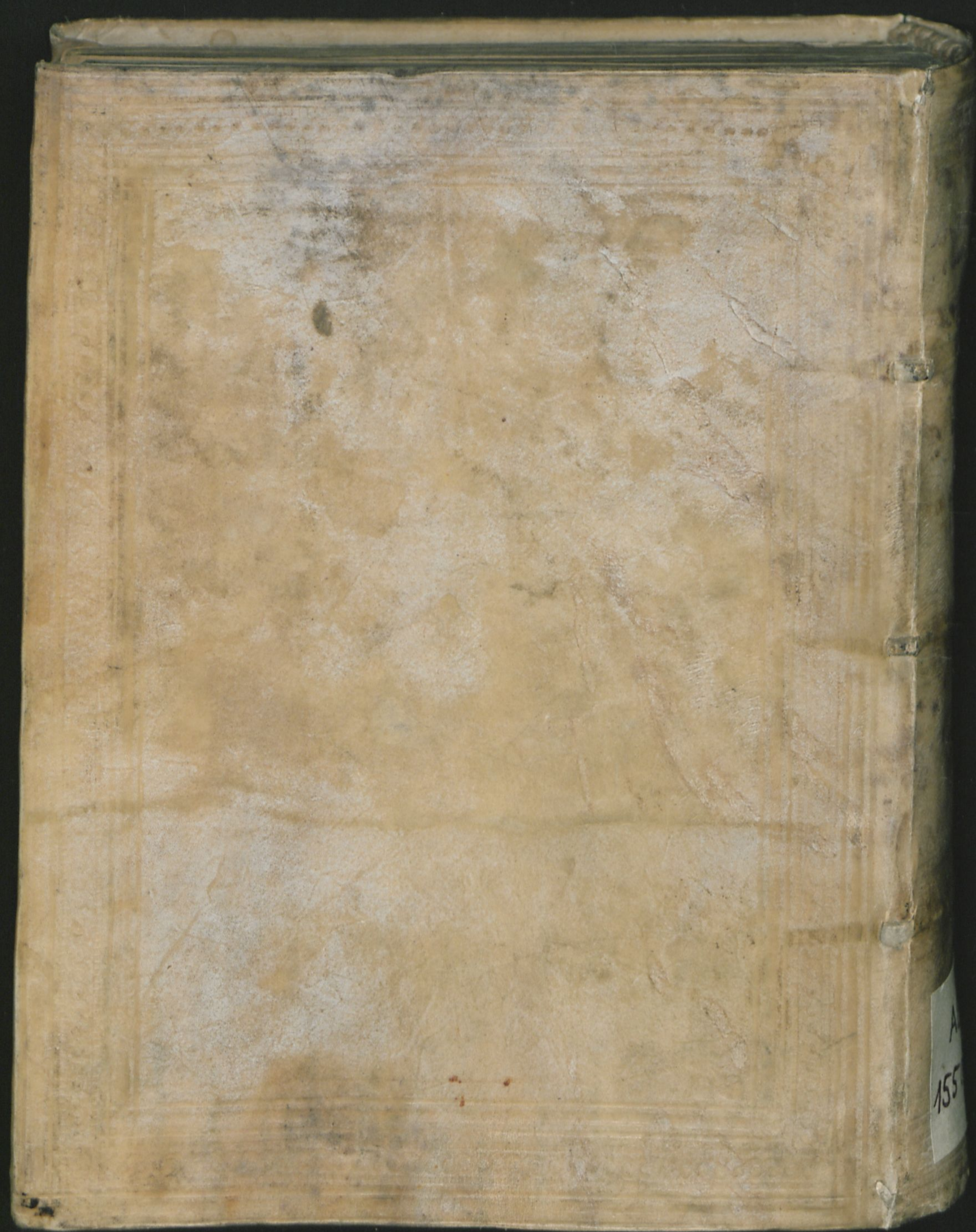
ULB Halle  
004 829 352

3



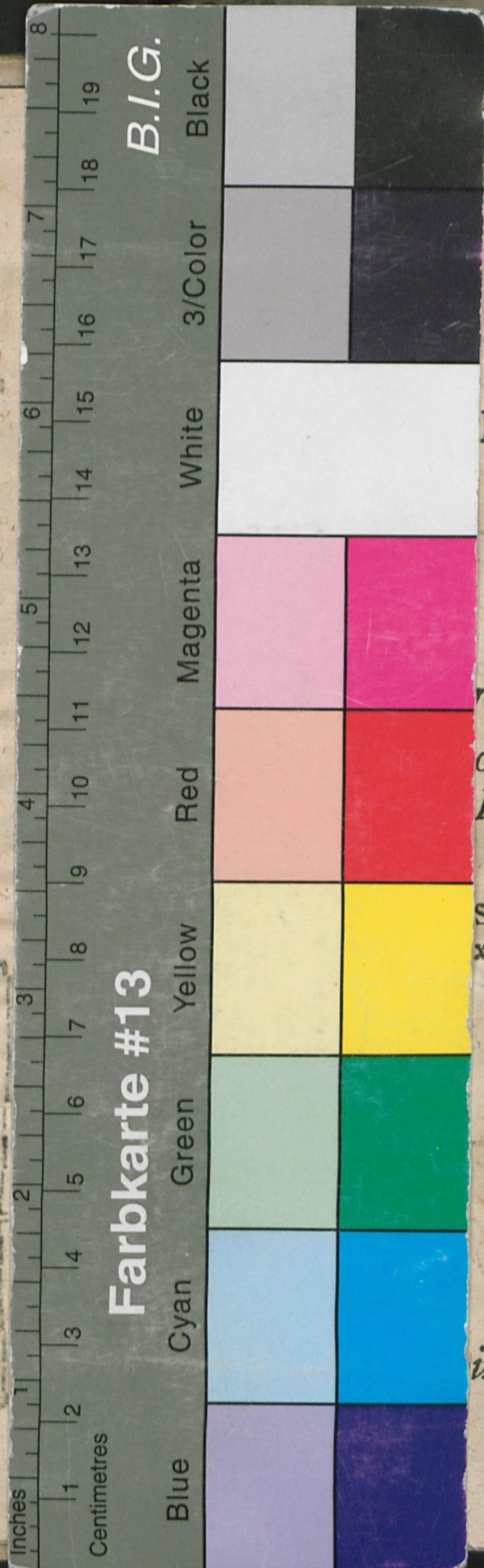
VD 17





A  
155





LEGII FEUDALIS  
DISPUTATIO I.  
FEVDI DE  
ITIONE, ET DI  
ISIONIBUS IN  
GENERE:

1a

*Quam,*  
D. O. M. A.  
Præside  
SSIMO ET CONSUL  
O VIRO Dn THOMA FRAN-  
I. C. & Pandectarum professo-  
re publico, defendet  
S RITTER, Görlicius Lusatius,  
xv. KL. Quintilis, h. 6. & seqq.



WITEBERGÆ,  
is M. Georgij Mulleri,  
ANNO M. D. XCVI.

